

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ས་ཞིབ་དབང་འཛིན།

ROYAL AUDIT AUTHORITY

ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་བསྐྱར་སྲོད་འབད་ནི་ནང་ག་མྱོག་
ཡོད་མེད་ཀྱི་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ས་ཞིབ་སྟན་ལུ།

 SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ སྤྱི་ཟླ་ ༡༠ ལ།

མི་མང་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཚད་དམ་དང་ འཛོན་ཚད་ དོན་སྤྱོད་ཅན་གྱི་ཐོག་སྲོད་ནིའི་སྐོར་ སྟན་ལུ་ཡུལ་དོ།

དཀར་ཆག

1.1	ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་རྒྱབ་ཁུངས།	1
1.2	ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་དམིགས་དོན།	1
1.3	ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ཁྱབ་ཚད།	1
1.4	ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ཐབས་ཤེས།	2
1.5	ཕྱིས་ཞིབ་ཐབས་ལམ།	2
1.6	ཕྱིས་ཞིབ་ཚད་གཞི་གི་ རྒྱབ་ཁུངས།	3
1.7	ཕྱིས་ཞིབ་གནས་ཚད།	4
1.8	ཕྱིས་ཞིབ་ཚད་འཛིན།	4
	ཆ་ཤས་ ¹ ས་ ཐབས་ལམ་དང་ ཡར་ཤུག་གོང་འཕེལ།	5
	ཆ་ཤས་ ² ས་ ཆད་སྐྱོན་དང་ རོར་འཁུལ།	8
3.1	རྒྱལ་ཡོངས་སྐབས་ཐོབ་ནང་ལུ་ མོས་གཞི་ ²⁰²⁰ འབྲེལ་མཐུན་འབད་ནི།	8
3.1.1	ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བརྩམས་ཅི་ནང་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་བདག་དབང་ གསར་བཏོད་འབད་ནི།	8
3.1.2	མོས་གཞི་ ²⁰²⁰ གཞི་བརྩམས་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལམ་སྟོན་ ཡང་ན་ ཐབས་ལམ་གྱི་ཡིག་ཆ།	10
3.1.3	གཞུག་སྡེའི་རིམ་སྒྲིག	11
3.1.4	ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་ སྲིད་བྱས་དང་ཐབས་ལམ་ཚུ་ནང་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་ནི།	13
3.1.5	ཁེ་སྲུང་པའི་གྲུབ་ཁྲིམས།	15
3.1.6	དམིགས་ཡུལ་གཙོ་རིམ་སྒྲིག་ནི།	17
3.2:	གཞི་བརྩམས་ཐབས་ལམ།	21
3.2.1	ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ལུ་ མ་དངུལ་བྱིན་ནི་དང་ ལྷོགས་སྒྱབ་ཡར་ཤུག་བཏང་ཐབས་ལུ་ བརྟན་ཞིབ་འབད་ནི།	21
3.2.2	ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ལུ་ མ་དངུལ་འཐོབ་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ འགན་ཁག་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་དང་ ལས་ཁུངས་ དེ་ལས་ མཉམ་ཚུབ་ཤོ་སྐབས་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་དགོས།	23
3.3	ལྷོགས་དང་ རྒྱ་རྒྱུ་དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ།	24
3.3.1	གཅིག་བསྐྱེལ་གི་ལྷོགས་དང་ རྒྱ་རྒྱུ་དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ།	25
3.3.2	ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ ལྷོགས་འབད་ནི་གི་ དམིགས་བསལ་ལས་སྡེ་རོས་འཛིན་འབད་ནི།	26
3.3.3	ལཱ་བཤུལ་གྱི་བརྟན་སྟོན་ཚུ་དང་ གནས་སྤྱད་ཡོད་ལུགས།	27
3.3.4	གོ་རྟོགས་སྡེལ་ནི།	28

ཞིབ་སྡེ་ཚན་གྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་གྲུལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་ ལས་སྡེ་དང་གཅིག་ཁར་ ཐིམ་ཕུག་ལུ་
ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་རྩིས་དཔྱད་བཀོད་འཛིན་ དེ་ལས་ ཕྱི་འབྲེལ་
ལྷན་ཁག་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དབུལ་ལས་ཁུངས་ དེ་ལས་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་
དབང་འཛིན་ཚུ་ནང་ མཇལ་འཕྲད་གནང་ཡོད་པ་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་འགོ་དཔོན་ཚུ་དང་མཉམ་ ཅི་བ་ཅིས་ལན་འབད་
ཡོད་པ་ཨིན།

1.4 རྩིས་ཞིབ་ཀྱི་ཐབས་ཤེས།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལམ་ལུགས་བརྟེན་པ་དང་ གྲུབ་འབྲས་འབྲེལ་མཐུན་ཐབས་ལམ་ མཉམ་སྦྱོར་འབད་
དེ་ དང་ལེན་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། རྩིས་ཞིབ་འདི་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཙུག་སྡེའི་དཔྱད་གཞི་དང་ ཐབས་ལམ་འགྲིག་
མཐུན་ དེ་ལས་ བརྟེན་ལམ་ལུགས་ཚུ་ བརྟེན་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། རྩིས་ཞིབ་འདི་གི་དོན་ལུ་ སྡེ་ཚན་འདི་གིས་ ལས་
ཁུངས་ཡོངས་གི་བར་ན་ མཉམ་རྒྱབ་འོང་བཅུག་ནི་གི་ གནས་སྤངས་གཞི་མ་གཏན་འབབས་འབད་ནི་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་
འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དོན་སྤྲོད་ཚན་སྡེ་ གཞི་བཙུགས་ཡོད་པ་དང་ གཙུག་སྡེའི་རིམ་སྤྱི་ག་ཐོག་ལས་ ཡོངས་རྫོགས་དང་
ཡོངས་ཚང་ དེ་ལས་ འབྲེལ་མཐུན་སྡེ་ ཞབས་ཏོག་ལུ་ཡོད་པ་ེས་གཏན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ གཞུང་གིས་ཐབས་ཤེས་ཡོངས་
རྫོགས་གཅིག་ བརྩི་འཛོག་འབད་སྟེ་འདུག།

1.5 རྩིས་ཞིབ་ཐབས་ལམ།

རྩིས་ཞིབ་ཀྱིས་ འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རྩིས་ཞིབ་ཐབས་ལམ་ཚུ་ལག་ལེན་འབབ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཡིག་ཚའི་བསྐྱར་ཞིབ་: རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ཐེངས་¹¹ པ་དང་ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ཐེངས་¹² པ་ གྲ་སྒྲིག་འབད་ནི་གི་ལམ་སྟོན་ དེ་ལས་ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ཐེངས་¹³ པ་གི་ཟིན་བྲིས་ དང་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་རིམ་གྱི་ བརྒྱུགས་ཐོག་ལུ་བརྟུག་ཞིབ་སྟན་ལཱ་ གྲོགས་མཉམ་འབྲེལ་ཞལ་འཛོམས་གྱི་སྟན་ལཱ་ (Round Table Meeting Report) ལོ་ཕྱེད་བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ལཱ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་གྱི་ཞལ་འཛོམས་གོས་ཚེད་དང་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་གོས་བཅུད་ དེ་ལས་ མངོན་མཐོའི་ཚུལ་ཞིབ་གཙུག་སྡེ་སོ་སོ་དང་ རྒྱལ་སྤྱི་ལས་ཚོགས་ཚུ་གིས་ དཔེ་སྟན་འབད་ཡོད་པའི་ ཡིག་ཆ་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡི།

དི་བ་དིས་ལན་: རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚུལ་དཔལ་དགོང་འཛིན་ ཕྱི་འབྲེལ་ལྷན་ཁག་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དཔལ་ལས་ཁུངས་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་དབང་འཛིན་གྱི་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་འགོ་དཔོན་ཚུ་དང་ དི་བ་དིས་ལན་འབད་ཡི། དི་བའི་གཞི་བཀོད་ཚུ་ཡང་བཟོ་ཡོད་པ་དང་ དི་བ་དིས་ལན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ ཚུལ་ཞིབ་དུས་སྟོན་ཉིན་དེབ་དང་ གོས་བསྐྱར་བྱིན་ཐོ་ནང་ དན་ཐོ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

འབྲེལ་སྟེགས་བསྐྱར་ཞིབ་: རྒྱལ་གཞུང་ཚུལ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཁེ་སྲོང་པ་ཚུ་ལས་ བསྐྱེལ་འབད་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་དང་ བརྟེན་ཚུ་ལག་ལེན་འབྲེལ་བཟོ་གཞུག་ལས་ འབྲེལ་སྟེགས་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པ་དང་ ཚུལ་ཞིབ་དབྱེད་ཐུང་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

1.6 ཚུལ་ཞིབ་ཚད་གཞི་གི་ རྒྱབ་ཁུངས་།

- ✦ གོས་ཚེད་^{10/1} ང་བཅས་གྱི་འཛམ་གླིང་ནང་ བསྐྱར་བ་འབག་འོང་ནི་ གོས་གཞི་²⁰³⁰ ཚན་མ།
- ✦ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་² པའི་ ཚོགས་དུས་¹ པའི་གོས་ཚེད།
- ✦ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་¹¹ པ་དང་ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་¹² པ་གྲ་སྒྲིག་འབད་ནི་གི་ལམ་སྟོན།
- ✦ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་རིམ་གྱི་ བརྒྱུགས་ཐོག་ལུ་བརྟུག་ཞིབ་སྟན་ལཱ།
- ✦ མི་དམངས་དཔལ་འབྲེལ་བཅའ་ཁྲིམས་²⁰⁰² ཚན་མ།
- ✦ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་²⁰¹² ཚན་མ་གི་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་གོས་ཚོགས་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་སྟན་ལཱ།
- ✦ གོང་འཕེལ་ཚོང་རྩིས་²⁰¹² དང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་བར་ན་ཚོགས་ཡོད་པའི་ གོགས་མཉམ་འབྲེལ་ཞལ་འཛོམས་ཐེངས་¹³ པ།
- ✦ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ ཕྱི་འབྲེལ་ལྷན་ཁག་ལས་ཐོབ་ཡོད་པའི་ ཟིན་ཐོ་གསལ་བཀོད།
- ✦ བར་མཚམས་བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ལཱ་²⁰¹⁶ ཚན་མ།
- ✦ རྒྱལ་ཡོངས་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ སྟན་ལཱ་²⁰¹² ཚན་མ།
- ✦ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ལམ་སྟོན།

1.7 ཕྱིས་ཞིབ་གནས་ཚད།

རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱིས་ཞིབ་འདི་ མངོན་མཐོའི་ཕྱིས་ཞིབ་གཙུག་སྡེའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་གི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་(ཨེའི་ཨེས་ཨེས་ཨེ་ཨེའི་ ༢༠༠༠) དང་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་ལམ་སྟོན་༢༠༡༡ ཅན་མ་ནང་ བཀོད་ཡོད་པའི་ཕྱིས་ཞིབ་བྱ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པ་ཡིན།

1.8 ཕྱིས་ཞིབ་ཚད་འཛིན།

ཕྱིས་ཞིབ་འདི་གིས་ ག་སྐྱིག་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་རིགས་རྩ་གི་སྐོར་ལས་སྟན་ལུ་འབད་ཡོད་རུང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ལུ་ལྷུ་གི་ལས་རིགས་རྩ་གི་བཙུགས་ངེས་བདེན་སྟེ་ འབད་ཡོད་ག་གི་སྐོར་ལས་ སྟན་ལུ་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་ཡིན།

ལེའུ་༣ པ་: བརྟག་ཞིབ་སྒྲུབ་འབྲས།

ལེའུ་འདི་ ཚེས་གཉིས་ལུ་དབྱེ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། ཚེས་༡ པའི་ནང་ ལེགས་ཚུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་དང་ ཚེས་༢ པའི་
ནང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་གི་བློ་སྒྲིག་ནང་ལུ་ ཝེར་འབྲུལ་དང་ སྤོམ་ཚུ་གོས་
བསྟར་འབད་ཡོད། བརྟག་ཞིབ་སྒྲུབ་འབྲས་འདི་ འོག་ལས་མར་བཙུན་བསྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཚེས་༡ པ་: ཐབས་ལམ་དང་ ཡར་དྲུག་གོང་འཕེལ།

གོས་གཞི་༢༠༢༠ ཚེས་འཛོགས་འབད་ཡོད་པ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་གི་བློ་སྒྲིག་
འབད་ཡོད་པའི་དུས་སྐབས་ལས་ བྱ་ལེན་ལེ་གཙང་འགོ་བཙུན་ཡོད་པ་དང་ འདི་ནང་ལུ་ ལ་ལུ་གཅིག་ ཡང་དག་གོང་
འཕེལ་འབད་ གོ་ལེན་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གོང་འཕེལ་འགོ་བཙུན་ཡོད་མི་
ཚུ་ འོག་ལས་མར་བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན།

༡. འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ གོས་བསྟར་གྱི་དོན་ལུ་གཙོ་རིམ་
སྟེ་ ལ་འཆམ་ཡོད་པ།

སྤྱི་ལོ་༢༠༡༧ ནང་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་གཉིས་པའི་ ཚོགས་དུས་ཐེངས་༤ པའི་ནང་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་
ཀྱི་ འབྲེལ་མཐུན་ཚོགས་ཚུང་གཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ལུ་ གོས་མཐུན་འབྲུང་ལུག་ ལྷག་པར་དུ་ སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་ཚོགས་དུས་གར་ནང་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ལུ་ གོས་བསྟར་གཞུང་གི་དང་ ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་
ཐེངས་༡༢ པ་ནང་ལུ་ འབྲེལ་མཐུན་ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་ནི་ལུ་དོན་ལུ་ ཉིན་གཅིག་ཞལ་འཛོམས་གནང་ནི་ལུ་
གོས་མཐུན་འབྲུང་སྟེ་འདུག་ འདི་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ལུ་ འཆར་དུལ་དང་ གཞུང་མི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་
ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ འགན་དབང་ལྲབ་ཚད་ཚུ་ ལྷན་ཐབས་
འབད་ནི་དོན་ལུ་ མཁོ་སྐྱབ་འབད་ནི་དང་ ཚོགས་ཁང་གི་འབྲུས་མི་དང་ བཙག་འབྲུ་སྒྲུབ་མི་འབྲུས་མི་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་
གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་འབྲུལ་སྐྱོར་གྱི་དོན་ལུ་ ཕྱི་འབྲེལ་བཟོ་སྐྱོར་བྱེད་ལོག་པའི་སྐབས་ དམངས་
འཛོམས་ལུ་ ལྷན་ལུ་འབད་དགོ་པའི་ ལམ་ལུགས་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པའི་ དགོ་མཁོ་འབད་ གོས་མཐུན་
འབྲུང་ཡོད་པ་ཨིན།

༢. ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡ་ནང་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་སྤོམ་ཡོད་མི་ཚུ་ལས་ ཐོག་མ་དང་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཁབ་
སྟེ་ ངོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པ།

ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ལུ་གཙོ་བོར་བརྟན་པའི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གོང་འཕེལ་གྱི་
ལྷ་བ་ རྒྱལ་ཡོངས་དག་འཛིན་དཔལ་འཛོམས་དང་གཅིག་མཐུན་ཡོད་པ་ ངོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པ་ལས་ གོས་གཞི་
༢༠༢༠ འཕྲོ་མཐུན་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ནང་ བློ་སྒྲིག་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཁབ་དང་པ་གཙོ་རིམ་དག་པ་ཅིག་ཡོད་མི་ཚུ་
གི་བློ་སྒྲིག་ལས་ གཅིག་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཨིན་མས། འདི་གིས་སྟེ་ འཛོམས་སྤྱིང་རྒྱལ་སྤྱི་ཡོངས་ལྲབ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་
༡༠ པའི་ནང་ལུ་ ཨེ་ཤི་ཡ་པེ་སི་ཕིག་ལོང་ཕྱོགས་ནང་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་སྤོམ་རྒྱ་གར་ རྒྱ་ནག་ དེ་ལས་ ཨིན་ཱོ་ནེ་ཤི་
ཡ་དང་ ཕི་ལི་ཕིན་མ་ཚུ་གི་ནང་ལས་ འབྲིག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ ཐོག་མ་སྟེ་དག་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་སྟེ་ ངོས་
འཛིན་འབད་ལུག

3. རྒྱལ་ཡོངས་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ སློབ་ལྷན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཙུགས་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་སློབ་ལྷན་བཟོ་སྦྲོགས་འབད་ཡོད་པ་དང་ གནས་ཚད་མཐོ་བའི་སློབ་དོན་གསུམ་གནས་(HLPF) 2012 ལོ་ནང་ སྤུལ་ལུགས་སློབ་ལྷན་འདི་ནང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ གོ་སྐབས་གཞི་2030 གཞི་བཙུགས་ཡོད་མི་དང་ འདི་གི་ གོང་འཕེལ་ཡར་དྲག་ ག་དེ་སྡེ་འགྲོ་ཡོད་ག་གི་སྐོར་ལས་ རྒྱུད་ཡོད་པ་དང་ གདོད་ལན་རྒྱ་ཚུ་ལོ་འཛིན་ཡོད་པ་ དེ་ལས་ རྗེས་དྲན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ འཆར་གཞི་དང་ ཐབས་ལམ་རྩི་ བརྒྱུད་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། སློབ་ལྷན་འདི་ནང་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ དཔེར་ན་ དཔལ་འབྱོར་སྐྱོ་ཚོགས་བཟོ་ནི་ དབུལ་ཕོངས་མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་གདོད་ལན་མཚུགས་དང་ ཤེས་ཡེད་སྤུས་ཚད་ དེ་ལས་ སྤེལ་ནི་མེད་པའི་ནད་གཞི་ཡར་སེང་འགྲོ་མི་དང་ ལྷོ་རྒྱལ་གོང་འཕེལ་གྲོགས་རམ་མ་ཕབ་འགྲོ་མི་དང་འབྲེལ་ ས་གཤེས་བསྐྱར་བཙོས་ལས་བརྟེན་པའི་ ཉེན་ཁ་ ལ་སོགས་པ་རྩི་ སྤྱི་བཟོ་དོན་ལུ་ སྤྱི་བཟོ་དང་འབྲེལ་བའི་གདོད་ལན་དང་གཅིག་ཁར་ ལག་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་གདོད་ལན་རྩི་ དམིགས་བསལ་གྱི་བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན། ལག་ལེན་གྱི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ གནས་སྤྱད་ནང་ལྷན་པར་ ཡོད་མི་དང་ གཞི་བཙུགས་པའི་ལས་སྡེ་གྱི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ གོ་སྐབས་དང་ བདག་དབང་ལང་མ་མེད་པ་ དེ་ལས་ དཔུལ་འབྲེལ་དགོས་མཁོ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་མེད་མི་རྩི་ལས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཙུགས་ནི་ནང་ལུ་ གདོད་ལན་ཅན་སྡེ་མཐོང་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

4. ལྷོ་གསུམ་གྲུབ་ཡར་དྲག་བཏང་གི་ ཚུལ་སྦྱབ།

འགོ་དཔོན་26 ལས་ལྷག་པ་གིས་ རྒྱལ་སྤྱི་ཞལ་འཛོམས་ གོ་སྐབས་བསྐྱར་དང་ གོ་བསྐྱར་ཞལ་འཛོམས་ དེ་ལས་ གོ་སྐབས་བསྐྱིད་ཞལ་འཛོམས་རྩི་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགས་ལུགས་ འདི་ཡང་ མང་ཤོས་རང་ འཛོམས་སྤྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ལས་སྡེ་རྩི་གིས་ གཞུང་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ཐོག་ལས་ མ་དཔུལ་བྱིན་ཏེ་ འགོ་འདྲེན་འབབ་སྡེ་འདུག།

5. རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལོ་ལྷུ་འཆར་གཞི་ཐེངས་12 པའི་ གོ་སྐབས་སློབ་བྱ་རིམ་གྱི་དོན་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཐོག་ ཚུད་ཚབ་སློབ་ལྷན་གཅིག་ འགོ་འདྲེན་འབབ་ཡོད་པ།

ལོ་ལྷུ་འཆར་གཞི་ཐེངས་12 པའི་ གོ་སྐབས་སློབ་བྱ་རིམ་གྱི་སྐབས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་ སྤྱི་ཚོགས་འཐུས་མི་ ལྷན་ཁག་10 བཟོ་འོག་2014 ལོ་ལྷུ་སྤེལ་སྡེ་བཞི་སྐྱེར་གྱི་ལས་སྡེ་དང་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་དབང་འཛིན་22 བཙུགས་ཏེ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་ཁེ་སྤོང་པ་རྩི་མཉམ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ ཚུད་ཚབ་སློབ་ལྷན་གཅིག་ འགོ་འདྲེན་འབབ་ཡོད་པ་ཨིན།

6. མ་དཔུལ་བྱིན་ནི་ཐབས་ཤེས་ འགོ་བཙུགས་ཡོད་པ།

གཞུང་གིས་ འཛོམས་སྤྱི་རྒྱལ་རི་དྲགས་སྤུང་སྦྱོབ་མ་དཔུལ་ (WWF) དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ སྐྱེར་གྱི་གཞུང་གི་སྡེ་དང་ མི་དམངས་ལས་སྡེ་ དེ་ལས་ གོ་སྐབས་རམ་འབད་མི་མི་སྡེ་རྩི་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཚེ་སྲོག་གི་མ་དཔུལ་བྱིན་ནི་དོན་ལུ་ སྤེལ་རོགས་རྩི་ འཛོམས་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་ལས་བརྟེན་ འབྲུག་གི་ ཕན་ཚུན་མཐུན་འབྲེལ་ཡོད་པའི་སྤུང་སྦྱོབ་ས་གནས་ཨེ་ཀར་ས་ཡ་4 དང་ རི་དྲགས་སེམས་ཅན་ལུ་ཕན་གོད་སྤེལ་འབྱུང་ནི་ དེ་ལས་ གནས་གཤེས་ཞི་འཇམ་ནི་དང་ སྤྱི་རྒྱུད་བཟོ་ནི་ བྱགས་ཚལ་དང་ གཙམ་རྒྱ་ཉམས་སྤུང་འབད་ནི་ དེ་ལས་ འབྲུག་

པའི་མི་སེར་གྱི་འཚོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་དང་ བདེ་སྲིད་བཟོ་ནི་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་རྒྱུན་ཏུ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཡུ་ཨེས་འོ་ལར་ ས་
ཡ་༤༠ རྩོན་བཞག་མ་དངུལ་སྟེ་ བསྐྱམ་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

ཚེས་པ་: ཚད་སྐྱོན་དང་ རོར་འཁྲུལ།

ཡང་དང་གོང་འཕེལ་དང་ ཐབས་ཤེས་ཚུ་ མ་བརྩེ་བར་ བསྐྱར་ཞིབ་འདི་ནང་ལུ་ ལས་བྱེད་འཆར་གཞི་དང་ ལམ་སྟོན་གཅིག་སྒྲིལ་ དེ་ལས་ གཙུག་སྡེ་དང་འབྲེལ་བའི་རིམ་སྒྲིག་ལངས་སྡེ་མེད་མི་དང་ མ་དངུལ་བྱིན་ནི་གི་བརྟག་ཞིབ་དང་ རྩོམ་སྒྲིག་གྲུབ་ཡར་དྲག་གཏང་ནི་གི་ཐབས་ཤེས་བརྟག་ཞིབ་མ་འབད་མི་ཚུ་ལས་ ཚད་སྐྱོན་དང་ རོར་འཁྲུལ་དག་པ་ཅིག་མཐོང་ཡོད་པ་ཨིན། མཐོང་ཡོད་པའི་ ཚད་སྐྱོན་དང་ རོར་འཁྲུལ་ཚུ་ འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་མི་ནང་ལུ་ དབྱེ་བ་བྱེ་ཡོད་པ་ཨིན།

- ✚ རྒྱལ་ཡོངས་སྐབས་ཐོབ་ནང་ལུ་ གོས་གཞི་༢༠༣༠ འབྲེལ་མཐུན་འབད་ནི།
- ✚ གཞི་བཙུགས་ཐབས་ལམ། དང་།
- ✚ ལྷ་རྟོག་དང་ བསྐྱར་ཞིབ།

3.1 རྒྱལ་ཡོངས་སྐབས་ཐོབ་ནང་ལུ་ གོས་གཞི་༢༠༣༠ འབྲེལ་མཐུན་འབད་ནི།

ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐབས་ཐོབ་ནང་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་བའི་སྐབས་ལུ་ འགོ་ཐོག་རང་བར་སྟོང་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོཔ་དང་ སྲིད་བྱུས་ཚུ་གཅིག་མཐུན་བཟོ་སྟེ་ གཞི་འབྲམ་སྲིད་སྲིད་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ མཐིལ་བྱིན་པ་སྟེ་ དཔྱད་ཞིབ་འབད་དགོཔ་ དེ་ལས་ མཉམ་འབྲེལ་ཚུ་དོས་འཛིན་འབད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ གཞི་བཀོད་ནང་ལུ་ དམིགས་གཏང་བར་མ་སྟེ་ བཙུགས་དགོཔ་དང་ འདི་དང་གཅིག་ཁར་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་ ཕྱི་རྒྱལ་དེ་ལས་ ལུང་ཕྱོགས་དང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་གཞི་བཀོད་ཚུ་གི་ནང་དུ་ བར་འཁོད་མཐུན་འབྲེལ་ཚུ་ དོས་འཛིན་འབད་ནི་ལ་སོགས་པ་ བྱ་རིམ་སྐྱོམ་ཚུ་ལས་འཇུག་དགོཔ་ཨིན།

འོག་ལས་མར་བཀོད་ཡོད་པའི་ དོན་ཚན་འདི་ནང་ལས་ཕར་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐབས་ཐོབ་ནང་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་བའི་སྐབས་ལུ་ མཐོང་ཡོད་པའི་ ཚད་སྐྱོན་ཚུ་ ལ་གསལ་བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན།

3.1.1 ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཙུགས་ནི་ནང་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་བདག་དབང་གསར་བཏོད་འབད་ནི།

ཀ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥ སྤྱི་ལོ་༢༠ པའི་ཚེས་༢༥ ལུ་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ཁྲབ་ཞལ་འཛེམས་ཐེངས་༡༠ ནང་ གོས་གཞི་༢༠༣༠ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་བའི་སྐབས་ལུ་ འཛམ་གླིང་གི་འགོ་ཁྲིད་༡༥༠ དང་གཅིག་ཁར་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ རྒྱལ་སྤྱི་སྡེ་ཚན་གྱི་གྲངས་སུ་ འཇུག་ཡོད་པ་ཨིན། ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ དམིགས་ཡུལ་༡༧ དམིགས་གཏང་༡༤༩ དང་ བརྟོག་༢༣༡ གིས་ ཡུན་བརྟན་གྱི་ མཐོང་སྐྱོང་གསུམ་- མི་སྡེ་ དཔལ་འབྱོར་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྟངས་ ལུ་འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་མ་ཨིན།

ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ རྒྱལ་སྤྱི་དམིགས་གཏང་ཨིན་མ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་བྱ་རིམ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་ འབྲེལ་མཐུན་འབད་དགོཔ་ཨིན། རྒྱལ་ཁབ་རེ་རེ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་དམིགས་གཏང་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་གཙོ་རིམ་དང་འབྲེལ་གསལ་རི་རི་བཟོ་དགོཔ་ཨིན།

ཁ གོས་གཞི་༢༠༣༠ འདི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་བདག་དབང་གི་དོན་ལུ་ གོང་འཕེལ་ཐབས་ཤེས་འདི་ ལག་ཆེས་ཨིན་མ་སྟེ་ མཐོང་མ་ཨིན། ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ རྒྱལ་སྤྱི་དམིགས་གཏང་ཨིན་མ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་བྱ་རིམ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་ འབྲེལ་མཐུན་འབད་དགོཔ་ཨིན། རྒྱལ་ཁབ་རེ་རེ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་

དམིགས་གཏང་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་གཙོ་རིམ་དང་འབྲེལ་ གསལ་རི་རི་བཟོ་དགོང་ཡིན། དུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་
དམིགས་ཡུལ་གྱི་བདག་དབང་འདི་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སྐབས་ཐོབ་ནང་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་ནི་འདི་
གལ་ཅན་ཅིག་ཡིན། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཐེངས་༡༠ པའི་ གྲོས་ཚད་ནང་ལུ་ འབྲེལ་ཕྱི་རྒྱུ་ལུ་ འབྲེལ་ཕྱི་རྒྱུ་ལུ་ འབྲེལ་ཕྱི་རྒྱུ་
འབྲེལ་ཕྱི་རྒྱུ་ལུ་ གྲོས་གཞི་༢༠༣༠ འདི་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོང་མཐོ་བུ་ལུ་ བཀོད་ཡོད་པ་ཡིན།

ག འདི་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་ཡོངས་གོང་འཕེལ་འཆར་གཞི་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ནང་ འོས་འབབ་ལྡན་པའི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་
དུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འབྲེལ་མཐུན་འབད་ནི་ཐོག་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་
ཚོགས་འདི་ དུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་བའི་ མངོན་མཐོ་འདུས་
ཚོགས་སྤེ་ འགན་ཁག་བཀའ་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་བརྩམ་སྤེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚུམ་དཔུད་བཀོད་འཛིན་འདི་ གཞུང་འབྲེལ་
གནས་སྤྱད་བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་དང་ བཀའ་ཉེ་བུ་ལས་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་གཅིག་ཁར་
མཉམ་ཁུབ་ཐོག་ལས་ དུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་གནས་སྤྱད་ཚུ་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་ནང་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་
བའི་ དབང་འཛིན་ལྟེ་བ་ཡིན། འཆར་གཞི་འདི་ཡང་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༧ ལུ་ ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་༡༡ པ་དང་ ལོ་ལྷ་
འཆར་གཞི་༡༢ པ་ དེ་ལས་ ལོ་བསྐྱར་ལས་འབྲེལ་ཚིངས་ཡིག་དང་ དུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ ལྷོ་རྒྱ་
འབད་ནི་གི་གནས་སྤྱད་ལམ་སྟོན་འབད་ནི་ཐབས་ལུ་ སྤྱི་ལྷན་གནས་སྤྱད་ལམ་རིམ་ལུགས་གྱི་གནས་སྤྱད་བསྐྱར་ཞིབ་འགོ་
འདྲིན་འཐབ་ཡོད་མི་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ གྲ་སྤྲོད་འདུག ཁོང་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་གནས་
སྤྱད་གོང་འཕེལ་ཐབས་ཤེས་༢༠༡༤ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་དང་ འདི་གིས་ དམིགས་གསལ་དམིགས་
ཡུལ་དམིགས་གཏང་གི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ གནས་སྤྱད་དབྱེ་བ་ལྟེ་སྤེ་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་དེ་ བཀའ་སྤྲོད་འབད་ཚུགས་
ནི་ཡིན་མས།

ང རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་གོང་འཕེལ་འཆར་གཞི་གི་དོན་ལུ་ འགོ་ལུང་འབད་
ནི་དང་ འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི་ དེ་ལས་ ལྷོ་རྒྱ་འབད་ནི་གི་འགན་ཁག་བཀའ་ཡོད་པ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚུམ་དཔུད་
བཀོད་འཛིན་ལུ་ གཞུང་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ བྱེད་ལས་འགོ་འདྲིན་འཐབ་ཡོད་པའི་གནས་སྤྱད་ཚུ་
དུས་མཐུན་བཟོ་ནི་གི་ འགན་ཁག་བཀའ་ཉེ་འདུག

ཅ དཔེར་ན་ ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་གྱིས་ ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་༡༢ པའི་ལམ་སྟོན་ལེན་འབད་མི་ནང་ལུ་ གནས་ཚད་
གར་གི་འཆར་གཞི་ནང་ལུ་ དུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ གཙོ་ཅན་ཡིན་མཐོ་བུ་ བཀོད་དེ་འདུག ཡིན་
རུང་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚུམ་དཔུད་བཀོད་འཛིན་ དེ་ལས་ གཞུང་
མི་འགན་ཁག་བཀའ་ཡོད་པའི་ལས་སྤེ་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་བུས་དང་ ཐབས་ཤེས་ དེ་ལས་ འཆར་གཞི་དུས་རིམ་
ལས་ལྷན་པའི་ དུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གནས་སྤྱད་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ འགོ་ལུང་འབད་ནི་གི་
དབང་ཆ་བྱིན་ཡོད་པའི་སྤྱི་བུས་མོ་སྤེ་མིན་འདུག

ཆ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་གྱིས་བཀོད་མི་ནང་ འདི་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་སྤེ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་
ཡོངས་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ ཡོངས་སྤྱོད་ལེན་པའི་འབྲེལ་མཐུན་ག་ནི་ཡང་མ་འབད་བར་ འཆར་གཞི་བཟུམ་སྤེ་ ལས་
བྱེད་ཚུ་གཞི་བཙུགས་ཡོད་པ་དང་ དུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ སྤྱོད་བཅར་གོ་སྐབས་ཚུ་
འཐོབ་ཡོད་པ་སྤེ་ བཤད་ཡོད་པ་ཡིན། དུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བྱེད་ལས་ཚུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་
སྤེ་ཚུ་གིས་ འབྲེལ་མཐུན་ཐབས་རིག་ལངས་སྤེ་ ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ གཞི་བཙུགས་ཉེ་འདུག རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་

དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གཞན་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ འཕྲོ་མཐུན་ གནང་ནི་གི་ བྱིས་མཐུན་འགན་དབང་མེད་པ་སྟེ་ བཤད་ཡོད་པ་ཡིན། རྒྱལ་ཡོངས་རྩིས་དཔྱད་བཀོད་འཛིན་གྱི་ སྐབས་སུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྟངས་ཚུ་ བསྟེ་ལེན་འབད་ནི་དང་ བདག་འཛིན་ འབད་ནི་གི་དམིགས་དོན་དང་ ལམ་སྟོན་ཚུ་ གསལ་ཏོག་ཏོ་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག།

ཇ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་གིས་ རྒྱལ་སྤྱི་ལས་ལེན་སྟོན་ཨིན་མ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་བདག་དབང་དང་ ཡོངས་ཚང་དང་གྲལ་གཏོགས་ འཛོམས་སྤྱི་ཡོངས་ཁྱབ་ དེ་ལས་ གཅིག་ཡང་རྒྱལ་ཁར་མ་ལུས་ཟེར་བའི་རྣམ་བཞག་ ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ གཞི་བཅུགས་འབད་འབད་མ་ཨིན་མ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བྱ་བ་ཚུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གོང་འཕེལ་འཆར་གཞི་དང་ སྤྱི་བུས་ དེ་ལས་ ཐབས་ ལམ་ནང་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་དགོཔ་དང་ བཟོན་ལུགས་བསྐྱེད་དགོཔ་ཡིན། འདི་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ གོས་གཞི་༢༠༣༠ འདི་ ཡོངས་ཚོགས་དང་ མཐར་ཕྱིན་སྟེ་འོང་འབབ་ལུ་ གཞུང་ལས་སྤྱི་བུས་གསལ་ཏོག་ཏོ་སྟེ་འོང་དགོཔ་འདི་ ལག་ ཆེ་བ་སྟེ་མཐོང་ཡོད་པ་ཡིན།

3.1.2 གོས་གཞི་༢༠༣༠ གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལམ་སྟོན་ ཡང་ན་ ཐབས་ལམ་གྱི་ ཡིག་ཆ།

༡ གོས་གཞི་༢༠༣༠ གཞི་བཅུགས་ནི་གི་ ལམ་སྟོན་དང་ ཡར་ དག་བཏང་ནི་དོན་ལུ་ གོས་གཞི་༢༠༣༠ སྟོན་བསྐྱེད་འབད་ མི་འདི་གིས་ འབྲུས་མི་རྒྱལ་ཁབ་རེ་རེ་གིས་ འབྲེལ་མཐུན་ ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་དཔྱད་རྩིས་གཞི་བཀོད་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ ཐོག་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ཐབས་ ལམ་ཡོངས་ཚོགས་སྟེ་ བདག་དབང་འཛིན་ནི་གི་ རེ་འདོད་ བསྐྱེད་དགོཔ་ཡིན། འདི་བཟུམ་ཐབས་ལམ་དང་ གཞི་བཀོད་ ཡོད་མི་འདི་གིས་ གོས་གཞི་༢༠༣༠ གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་

གོས་གཞི་༢༠༣༠ སྟོན་བསྐྱེད་འབད་མི་འདི་ གིས་ འབྲུས་མི་རྒྱལ་ཁབ་རེ་རེ་གིས་ རྒྱལ་ ཡོངས་དཔྱད་རྩིས་གཞི་བཀོད་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ ཐབས་ལམ་ ཡོངས་ཚོགས་སྟེ་ བདག་དབང་ འཛིན་གྱི་ རེ་འདོད་བསྐྱེད་དགོཔ་ཡིན།

ནང་ལུ་ གཞི་འཕེན་དང་ གོ་སྐབས་རོས་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ གོགས་རམ་འབད་མ་ཨིན། འདི་གིས་ལོག་ཚབ་སྟེ་ སྤྱིར་བཏང་རྣམ་བཞག་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་བྱེད་ཚུ་གི་ དམིགས་བསལ་འཆར་གཞི་དང་ ལས་རིམ་གྱི་ ཉེ་འབྲེལ་ཚུ་ལུ་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་ནི་དང་ ལམ་སྟོན་འབད་ནི་ནང་ལུ་ གོགས་རམ་འབད་མ་ཨིན།

༢ ཨིན་རུང་ སྤྱི་ལོ་༢༠༣༠ ནང་འཁོད་ནང་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་ནི་དོན་ལུ་ བྱ་རིམ་ཚུ་ཡིན་ བརྟན་སྟེ་ གཞི་བཅུགས་ཡོད་པ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་དང་ ལས་བྱེད་འཆར་གཞི་སོ་སོ་སྟེ་ མེད་པ་ སྟེ་ མཐོང་ཅི།

༣ ཅི་བ་ཅིས་ལན་འབད་མ་ད་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་(རྒྱལ་ཡོངས་ དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་ རྣམ་བཞག་གིས་ ལམ་སྟོན་འབད་ཡོད་པ) འདི་རང་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་གཞི་ཨིན་མ་ དང་ ལས་བྱེད་འཆར་གཞི་(ཡུན་བརྟན་གཅང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ) འབྲེལ་སོ་སོ་གཅིག་ དགོཔ་མིན་འདུག་ཟེར་ བཤད་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བཤད་མི་ནང་ ལོ་ལྔའཆར་གཞི་ཐེངས་ ༡༢ པ་འདི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་གི་ ལམ་སྟོན་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་

ཐབས་ཤེས་དང་ ལས་བྱེད་འཆར་གཞི་དང་པ་གཅིག་ཡིན་མཁུ་དང་ རྒྱལ་མའི་ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་ཚུ་ནང་ཡང་ དེ་འབད་
 རང་ཡིན་ཟེར་ཡིན་མས། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༣༠ མཇུག་བསྟུ་བསྟུ་ནང་འཁོད་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ དམིགས་ཡུལ་གར་འགྲུབ་
 བྱི་ཡིན་མས། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་འདི་ ཉེང་སྐལ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་
 བཅུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ བཀོད་གཞི་དོ་མ་ཁ་གསལ་སྟེ་ ཡན་ཤོགས་འབད་འབབ་ལུ་ ལོ་བསྟར་ལས་འབྲེལ་ཚེངས་ཡིག་
 རང་ལུ་ དབྱེ་བ་བྱེ་སྟེ་འདུག།

ང རྒྱལ་གཞུང་ཚུ་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་བྱེད་འཆར་གཞི་དང་ ལས་སྟོན་སོ་སོ་སྟེ་མེད་མི་འདི་གིས་ དམིགས་
 ཡུལ་འགྲུབ་ཅི་དོན་ལུ་ དུས་རིམ་གཞི་བཀོད་མཛོན་གསལ་སྟེ་མི་འོང་ནི་དང་ དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཅུགས་པའི་ འགན་
 ཁག་བཀའ་ཡོད་པའི་འགོ་ཁྲིད་ལས་སྟེ་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་མི་ཚུ་གསལ་ནི་དང་ དེ་ལས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་
 དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཅུགས་ནི་དང་ གོ་ས་རམ་འབད་མི་དང་ མཉམ་ཚུབ་འབད་མི་ཚུ་གི་ འགན་དབང་གསལ་ཉོག་
 ཉོ་སྟེ་མི་འོང་ནི་ཡིན་མས།།

3.1.3 གཞུག་སྟེའི་རིམ་སྒྲིག

ག འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་ཡོད་པའི་ ཡུན་བརྟན་གོང་
 འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཅུགས་ཀྱི་ལས་སྟོན་ནང་ལུ་
 ལས་སྟེ་ནང་འཁོད་ཀྱི་ འདུས་ཚོགས་བར་ན་ འབྲེལ་མཐུན་
 འོང་འབབ་ལུ་ གཞུག་སྟེའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྒྲིག་མཐུན་བཟོ་
 དགོས་སྟེ་ཡིན་མས།།

འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་ཡོད་པའི་ ཡུན་
 བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཅུགས་
 ཀྱི་ལས་སྟོན་ནང་ལུ་ ལས་སྟེ་ནང་འཁོད་ཀྱི་
 འདུས་ཚོགས་བར་ན་ འབྲེལ་མཐུན་འོང་འབབ་
 ལུ་ གཞུག་སྟེའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྒྲིག་མཐུན་
 བཟོ་དགོས་སྟེ་ཡིན་མས།།

ཁ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
 ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ གསལ་ཉོག་ཉོ་སྟེ་
 ག་སྒྲིག་འབད་ཡོད་པ་ རེས་གཏན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ འོག་ལུ་
 བཀོད་ཡོད་པའི་ ཚོགས་ཚུང་དང་ ལས་བྱེད་ཚོགས་ཚུང་ཚུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཅུག་།

- རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་འདི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གི་མཛོན་མཐོན་ཚོགས་
 ཚུང་།
- རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་གཙོ་བོ་འདི་ འགོ་ཁྲིད་འབྲེལ་མཐུན་ལས་སྟེ།
- རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་གཙོ་བོ་གི་ནང་འཁོད་ནང་ ཡིན་བརྟན་གོང་འཕེལ་
 དམིགས་ཡུལ་གི་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཚོགས་ཚུང་། དང་།
- རྒྱལ་ཡོངས་ཡིན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གི་སྤྱན་ལུ་ག་སྒྲིག་འབད་མི་ ཡིན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་
 ཀྱི་ལས་བྱེད་ཚོགས་ཚུང་།

ག ཚོགས་ཚུང་དང་ ལས་བྱེད་ཚོགས་ཚུང་ཚུ་གཞི་བཅུགས་ཡོད་སྟེ་མཐོང་ཡོད་རུང་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་
 འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གི་ཐབས་ལམ་གི་ལག་ལེན་ནང་ སྤྱོད་བརྟན་འབད་ཡོད་
 མི་ མི་སྟོབས་ལངས་སྟེ་ཡོད་པའི་ དམིགས་བསལ་སྟེ་ཚན་དང་ ལས་ཚན་ སོ་སོ་སྟེ་མིན་འདུག ལྷག་པར་དུ་ གཞུང་
 དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དབང་འཛིན་ཚུ་ལས་ དམིགས་བསལ་ལས་ཚན་སོ་སོ་སྟེ་དགོ་པའི་བཀོད་རྒྱ་ཁ་གསལ་ག་ནི་
 ཡང་མིན་འདུག འདི་མ་ཚད་ ལས་སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་ཚུ་གི་བར་ན་ ལས་བྱེད་མཐུན་ཉོག་གཏོ་སྟེ་བཅུགས་པའི་ འབྲེལ་

མཐུན་ཐབས་ལས་ སྤྱིར་བཏང་མེད་པ་སྟེ་ མཐོང་ཡོད་པ་ཡིན། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ ཚོགས་རྒྱུད་དང་ ལས་བྱེད་ ཚོགས་རྒྱུད་གི་དོན་ལུ་ འགན་ཚིག་ཚུ་ གསལ་ཏྲིག་གོ་སྟེ་མིན་འདུག།

ང དི་བ་དེས་ལན་འབད་མ་ད་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཁོང་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་ འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཚུལ་སྦྱབ་དང་ ལས་བྱེད་ཚུ་ནང་ འགོ་བཟོ་དང་ འབྲེལ་མཐུན་ ཡོངས་རྫོགས་སྟེ་བྱིན་མ་ ཚུགས་མི་འདི་ཡང་ འགན་དབང་གསལ་ཏྲིག་ཏེ་མེད་མི་དང་ གཞན་མི་གཞུང་གི་ལས་སྟེ་ཚུ་གི་འགན་དབང་འབྲེལ་ སྟེ་ཡོད་ནི་འདི་གིས་ཨིན་ཟེར་ བཤད་ཡོད་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ཁ་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ དཔུལ་ཚུལ་ལྷན་ཁག་གིས་ དམིགས་བསལ་གྱི་ལཱ་འགན་དང་ འགན་ཁུར་གསལ་ཏྲིག་ཏེ་ག་ནི་ཡང་མི་པར་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ གྱི་གནད་དོན་ནང་ལུ་ མ་དཔུལ་བྱིན་ནི་དང་ ལྷོགས་གྲུབ་ཡར་རྒྱ་བཏང་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་ ཞལ་འཛོམས་ཚུ་ནང་ལུ་ བཅང་མར་གཏོགས་ཡོད་པ་དང་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པ་སྟེ་བཤད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན་མས། འདི་བརྩམས་སྟེ་ རྒྱལ་ ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཚུལ་སྦྱབ་དང་ ལས་སྟེ་ ཚུ་གི་བར་ན་ འབྲེལ་མཐུན་ལྷན་ཏྲིག་འབད་ནི་དང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་ ལྷོགས་གྲུབ་ནང་མེད་པ་ཨིན་མས།

ཅ དམིགས་བསལ་ལས་ཚན་བཙུགས་མི་འདི་གིས་ ལྷན་ཁག་དང་ ལས་སྟེ་ དེ་ལས་ སྐར་གྱི་ལས་སྟེ་ མི་སྟེ་ལས་ཚོགས་ དབང་འཛིན་དང་ གཞན་མི་སྟེ་ཚན་ཚུ་ལུ་ མཁས་རིག་(རིག་ཅུལ) བརྗེ་སོར་འབད་ནི་དང་ སྟེ་ཚན་ནང་ལུ་གཙོ་ བོར་གོས་བསྐྱར་འབད་ནི་ དེ་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་བྱེད་དང་འབྲེལ་ སྟེ་ལྷན་ལུ་ཁ་གསལ་ ལུལ་ནི་དོན་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་གོ་སྟེ་སྐབས་གཅིག་བྱིན་ནི་ཨིན་མས།

ཆ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ འདི་ལུ་ལན་གསལ་སྟེལ་མི་ནང་ མི་རྗེ་སྟོན་ཚེན་མཚོག་གིས་ ལྷོ་འཛིན་གནད་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་ས་འཛོམས་ཐངས་༡༥ པའི་ནང་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་གི་བཀོད་རྒྱ་འདི་ མངོན་མཐོ་ལས་བྱེད་ཚོགས་རྒྱུད་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་གཙོ་བོ་འདི་ཨིན་མ་སྟེ་ ཆ་འཛོག་འབད་ཡོད་ཟེར་ཨིན་ མས། འབྲེལ་མཐུན་གྱི་ལཱ་འགན་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གཞུང་གི་འབྲེལ་ མཐུན་འབད་བའི་ འདུས་ཚོགས་ལྟེ་བ་སྟེ་ འབག་ནི་ཨིན། ཨིན་རུང་ ཡིག་ཚང་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ ཡུལ་གི་འགོ་བཟོ་གནད་ནི་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་འགན་དབང་འབག་ནི་དོན་ལུ་ འོས་འབབ་ དང་ འཤེས་ཚད་ལྡན་པའི་ འགོ་དཔོན་དང་གཅིག་ཁར་ དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་ཚན་དགོ་པའི་ རྒྱབ་སྐྱོན་དོ་སྦྱོར་གནད་ མི་འདི་ལུ་ དགའ་ཚོར་ཡོད་པ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཙུགས་ཀྱི་འབྲེལ་མཐུན་མན་ལུས་ཅན་སྟེ་ཡོད་པ་ རེས་གཏན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ དམིགས་བསལ་འགོ་དཔོན་གྱི་ཉེང་སྐལ་ ལས་གཞི་གསལ་ལངས་སྟེ་བཙུགས་ནི་ལུ་ བྱེད་ལུགས་འབད་ནི་ཟེར་ཨིན་མས། (རྒྱུར་སྒྲུགས་༡ པ་ནང་གཞིགས་གནད་)

3.1.4 ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ སྲིད་བྱས་དང་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ནང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ ཡུལ་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་ནི།

ཀ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་ སྲིད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གིས་ལམ་སྟོན་འབད་ ཡོད་མི་འདི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ རྣམ་བཞག་དང་ འབྲེལ་སྤོང་ཡོད་པ་ལས་ གཉིས་ཆ་ར་ གིས་ ཡིན་བརྟན་མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་འགྲུབ་ བྱིན་ནང་ འབད་བཟོན་བསྐྱེད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། འཛམ་གླིང་ སྤྱི་ཚེགས་གོང་འཕེལ་ལས་རིམ་གྱིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ནང་ མཉེན་སྲུང་དགའ་གཅིག་བསྐྱེལ་བརྟན་གཞི་འགོ་འདྲིན་ འབབ་མི་འདི་ནང་ལུ་ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ཐེངས་༡༡ པའི་ནང་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དམིགས་ གཏང་འདི་ འབྲེལ་མཐུན་མཐོ་དགའ་སྤོང་སྤོང་མཐོང་ཅི། དཔེར་ན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་༡༤ རྒྱ་ མཚོ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་༡༥ གཞི་བཟུགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་མ་བཟེ་བར་ ཡུན་བརྟན་གོང་ འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དམིགས་གཏང་༡༤༣ འདི་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་སྟེ་ མཐོང་ཡོད་པ་ཨིན་མས། ཡུན་བརྟན་གོང་ འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དམིགས་གཏང་༡༤༣ ནང་ལས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དམིགས་གཏང་༡༤༤ འདི་ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ ཐེངས་༡༡ པའི་ནང་ལུ་ ཚུད་ཡོད་པ་དང་ གཙོ་བོར་བརྟན་ཡོད་པ་སྟེ་ཨིན་མས།

ཁ འདི་བརྒྱུམ་སྟེ་ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ཐེངས་༡༢ པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཅན་དང་ གཙོ་ཅན་ལཱ་ལུ་ལྷན་གྱི་ སྲུབ་འབྲས་ཀྱི་བརྟན་སྟོན་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་གཅིག་ཁར་ སྟོན་འགོ་བརྟན་གཞི་འགོ་འདྲིན་/འབྲེལ་མཐུན་ འབད་བའི་སྐབས་ རྒྱལ་ཡོངས་སྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཅན་༡༤ འདི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་༡༥ ལས་ ༡༤ དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་སྟེ་ མཐོང་ཡོད་པ་དང་ ཡུན་ བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དམིགས་གཏང་ དང་ བརྟན་སྟོན་༡༠༠ ལྟགས་ཅིག་ རྒྱལ་ཡོངས་སྲུབ་ འབྲས་གཙོ་ཅན་དང་འབྲེལ་ སྲུབ་འབྲས་བརྟན་སྟོན་ གཙོ་བོ་ཚུ་དང་མཉམ་ འབྲེལ་མཐུན་ཡོད་པ་སྟེ་འདུག ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ཐེངས་༡༢ པ་གྱི་སྤྱི་ལོ་འབད་ནི་གི་ ལམ་སྟོན་འདི་ནང་ཡང་ གཞུང་གི་ལྷན་བཟོ་དང་ ས་ གནས་གཞུང་གིས་ ཁོང་རའི་ལས་སྟེ་དང་འབྲེལ་བ་ ཡོད་པའི་ ཡིན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་དགོ་དང་ རོས་འབབ་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་སྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཅན་ལས་སྟེ་སྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཅན་ས་ གནས་གཞུང་གི་སྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཅན་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་དགོ་ཟེར་ བཀོད་དེ་འདུག ལས་སྟེ་དང་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་གིས་ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ཐེངས་༡༢ པའི་ལས་རིམ་ བསྐྱེགས་པའི་སྐབས་ལུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ ཡིན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་ དམིགས་

འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚེགས་ཀྱི་གོ་སྐོར་ཚེད་ ༢༠/༡༥
ནང་ “རང་སེའི་གཞུང་གིས་ རེ་འདོད་དང་ རྒྱལ་སྤྱི་དམིགས་གཏང་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ འཆར་གཞི་འབྲེལ་དམིགས་ སྲིད་བྱས་ དེ་ ལས་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ནང་ གཞི་སྟེ་མཉམ་ སྤྲོད་འབད་ནི་ཨིན་ན་ སྤོང་ཐག་གཅེད་དགོ”

FIGURE 1: GNH 9 DOMAINS AND 33 INDICATORS

གཏང་ དེ་ལས་ བརྟེན་ཚུ་ ལེགས་བཅོས་དང་ གླུ་མཐུན་དོན་དང་མཐུན་པར་བཟོ་དགོས་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་མས།
 སྲིད་བྱུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ སྤྱི་ཚོགས་གཉིས་པའི་ ཚོགས་དུས་ཀྱི་ པ་གི་ གྲོས་ཚེད་ལྟེན་ལུ་ ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་ལྟེན་
 པ་ནང་ ཡུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འབྲེལ་མཐུན་ཡོད་པ་བཟོ་དགོས་ དེས་གཏང་འབད་དགོ་པའི་ གྲོས་གཞི་
 ཚེ་འཛོག་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་མས། རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛུམས་ཀྱི་བརྟེན་ལུ་གོང་འཕེལ་ཡོད་པའི་ འཁོར་ལོ་
 རྣམ་དགུ་དང་ བརྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ འདི་གིས་ འབྲུག་གི་གོང་འཕེལ་དོན་ལུ་ གཞི་བཞག་སྤྲིགས་དོ་ཡོད་པ་དང་ གོང་འཕེལ་
 དང་ དུས་རིམ་ཡར་འཕེལ་གནས་ཚད་བཟླ་ནི་དང་ ལམ་སྟོན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བརྟེན་ཚུ་བྱིན་མ་ཨིན་མས། པར་
 རིས་ཀྱི་ པ་ནང་ འཁོར་ལོ་རྣམ་དགུ་དང་ བརྟེན་ལྟེན་ལྟེན་ སྟོན་ཡོད་པ་ཨིན་

འཁོར་ལོ་རྣམ་དགུའི་གཞི་བཞག་འོག་ལུ་ འབྲུག་གི་ཡུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཡར་རྒྱས་གུ་ལུ་ གྲོས་
 འཆར་བཞག་ཡོད་པའི་སྲིད་བྱུས་ལུ་ བསྐྱར་བཅོས་སྤོམ་འོང་ནི་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་ནི་དང་ ཞི་ནི་དོན་ལུ་ མི་སྡེ་དང་
 དཔལ་འབྱོར་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ དེ་ལས་ ལམ་སྟོན་ཚུ་ལུ་ ཕན་གཞོན་བརྟེན་ཞིབ་འབད་དེ་ མི་དམངས་སྲིད་
 བྱུས་འདི་བཟོ་མ་ཨིན། འབྲུག་གི་ གྲོས་འཆར་བཞག་ཡོད་པའི་སྲིད་བྱུས་ཚུ་གར་ པར་རིས་ལྟེན་ པ་ནང་སྟོན་ཡོད་པའི་
 རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛུམས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་གདམ་སེལ་ཐབས་ཤེས་ལས་ བརྟེན་དགོས་ཨིན་པས། རྒྱལ་

GNH Policy Screening Tool

Each selection indicator has a four-point scale from 1 to 4

- The 4 point scale is ranked from most negative to positive
- 1 denotes a negative score, 2 uncertain, 3 is a neutral score and 4 denotes a positive score

Stress	Will increase levels of stress in the population	Do not know the effects on levels of stress in the population	Will not have any appreciable effects on levels of stress	Will decrease levels of stress in the population
	1	2	3	4
Rationale (reasons for choosing a certain indicator)				
Mitigating Measures Identified (if selected 1 or 2)				

པར་རིས་ལྟེན་ པ་: རྒྱལ་ཡོངས་དཔལ་འཛུམས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་གདམ་སེལ་ཐབས་ཤེས།

ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛུམས་དང་ ཡུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་འདི་གིས་
 ཡུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྲུབ་ཚུགས་ནི་དོན་ལུ་ གདམ་སེལ་ཐབས་ཤེས་འདི་གིས་ སྲིད་བྱུས་ཚུ་ ཕན་ཚུས་
 ཅན་སྟེ་ བཟོ་སྤྲིགས་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས།

ག ཨིན་རུང་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛུམས་ལྷན་ཚོགས་དང་ གཞན་མི་འགན་དབང་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་
 ཡུན་བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ལས་བྱེད་དང་ དམིགས་གཏང་ཚུ་ ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་དང་གཅིག་སྦྲེལ་བཟོ་ནི་
 དོན་ལུ་ སྦྱོང་ལུ་སོ་སོ་ ག་ནི་ཡང་མ་འབད་བས། རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲོད་དཔལ་འཛུམས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་གུ་ལུ་ བསྐྱར་
 ཞིབ་སྦྱོང་ལུ་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་དང་ གདམ་སེལ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་འགྱུར་སྲིད་ཚུ་ཡང་ མ་སྟོན་པར་འདུག།

ང རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་གྲུབ་འབྲས་གཙོ་བའི་ས་ཁོངས་དང་ གྲུབ་འབྲས་བརྟེན་གཙོ་བོ་ཚུ་ ཡུན་
 བརྟེན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་གཅིག་ཁར་ སྟོན་འགོ་བརྟེན་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ རིམ་སྤྲིག་ཡོད་པ་སྟེ་

བཏོན་ཡོད་རུང་ གནས་སྤྱད་མེད་མི་འདི་ལས་བརྟེན་ ལས་སྡེ་ནང་ལུ་ ལས་སྡེ་གྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཅན་དང་ ས་གནས་
གཞུང་གི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ རིམ་སྒྲིག་ཡོད་པ་ དེས་གཏན་འབད་མ་
ཚུགས།

ཅ འདི་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དམིགས་གཏང་དང་ བན་སྟོན་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ལས་
རིམ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་དང་ ཐོན་སྐྱེད་ དེ་ལས་ ལས་བྱེད་ཀྱི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ འབྲེལ་མཐུན་གཤེས་ཡོད་པའི་བྱེད་
ཚད་ གསལ་ཏོག་ཏོ་མེད་པ་ཨིན་མས། འདི་འབད་མ་ལས་ ལས་སྡེ་དང་ ས་གནས་གཞུང་གི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་
བདག་དབང་དང་ འགན་འཁུན་ཚུ་གསལ་ཏོག་ཏོ་ཨིན་འདུག།

ཆ འདི་ལུ་ཁ་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ འདི་བརྩམ་སྡེ་ སྤྱོད་ལཱ་འབད་མ་ཚུགས་མི་འདི་ སྤྱོད་ལཱ་གི་དུས་ཡུན་འདི་ (འདི་ཡང་
ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ཐག་ཏོག་མ་འབད་བའི་ཉེ་མ་དང་ འབད་བའི་སྐངས་དེ་ལས་ རྒྱལ་ལས་) གསལ་ཏོག་ཏོ་མེད་ནི་འདི་
གིས་ཨིན་ཟེར་ ཨིན་མས།

3.1.5 ལེ་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་ཐོན་གསལ་

༡ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ རོ་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ “རྒྱལ་ཁབ་དང་ ལེ་སྤྱོད་ཡོད་མི་ག་ར་གིས་ མཉམ་ཚུབ་ཚོང་
རོགས་སྡེ་ཕྱག་ལུ་མི་ཚུ་གིས་ འཆར་གཞི་འདི་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ” ཟེར་འཁོད་དེ་འདུག།

༢ འདི་བརྩམ་སྡེ་ ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་ཐངས་༡༢ པའི་ གོ་སྤོམ་སྟོན་བྱ་རིམ་གྱི་སྐབས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་ཀྱི་འཇུག་མི་དང་ སྤྱི་ཚོགས་འཇུག་མི་ ལྷན་ཁག་༡༠ རང་སྤྱོད་ལས་སྡེ་༡༥
རྫོང་ཁག་༢༠ དང་གཅིག་ཁར་ཟེད་འོག་༢༠༥ ལོ་ལྔ་སྡེ་བཞི་ སྤྱོད་ཀྱི་ལས་སྡེ་དེ་ལས་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་དབང་འཛིན་
༢༢ བརྩེས་ཏེ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་ལེ་སྤྱོད་པ་ཚུ་མཉམ་ ཡུན་

བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྤོམ་ ཚུད་ཚབ་དང་
བན་སྟོན་འབད་དེ་འདུག།

ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྤོམ་ ཚུད་ཚབ་
ཀྱི་ལས་རིམ་མ་བརྩི་བར་ སྤོམ་གྱི་ལས་སྡེ་དང་ མི་སྡེ་

ལས་ཚོགས་དབང་འཛིན་ དེ་ལས་ རོ་སྤོམ་འབད་
ཡོད་པའི་སྡེ་ཚན་ཚུ་ལུ་ ཁོང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་གོང་འཕེལ་

དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ལུ་ སན་
འདེབས་འབད་ནི་གི་ ལཱ་འབད་ནི་དང་ འགན་དབང་

བཀའ་ཉི་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་ལེ་སྤོམ་གོ་སྤོམ་སྟོན་དང་
གྲུབ་ཐོན་གསལ་ཐབས་ཤེས་ སྒྲིག་མཐུན་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

དཔེར་ན་ ཐིག་ཁྲམ་༣ པ་ནང་ ལས་སྡེ་སྤོམ་ཚོགས་ཀྱིས་འབད་ཡོད་པའི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་ཚུ་ གོ་རིམ་བཞིན་སྟོན་ཡོད་པ་ཨིན།

སྤོམ་གྱི་ལས་སྡེ་དང་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་དབང་འཛིན་
དེ་ལས་ རོ་སྤོམ་འབད་ཡོད་པའི་སྡེ་ཚན་ཚུ་ལུ་
ཁོང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་གོང་འཕེལ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་
འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ལུ་ སན་འདེབས་འབད་ནི་གི་
ལཱ་འབད་ནི་དང་ འགན་དབང་བཀའ་ཉི་དོན་ལུ་
དམིགས་བསལ་ལེ་སྤོམ་གོ་སྤོམ་སྟོན་དང་ གྲུབ་ཐོན་གསལ་
ཐབས་ཤེས་ སྒྲིག་མཐུན་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་ཨིན་
མས།

ཐིག་ལྷན་པ་ ལས་སྡེའི་མཚན་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ལས་བྱེད་པའི་ཚུན་འགོ་བཙུམ་ཡོད་མི།		
རིམ་ཨང་	ལས་སྡེ།	ལས་བྱེད།
1	སྤྱི་ཚོགས།	<ul style="list-style-type: none"> • ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ནང་ ཉིན་གཅིག་འཛུམས་ནི། • ལྷ་ལོ་ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་ནང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འབྲེལ་མཐུན་ཡོད་པ་ལས་གཏན་བཟོ་ནི། དང། • སྤྱི་ཚོགས་འཐུས་མི་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་འགྲུལ་སྐྱོར་གྱི་དོན་ལུ་ ཕྱི་འབྲེལ་བཟུ་སྐྱོར་བྱོན་པའི་སྐབས་ དམངས་འཛུམས་ལུ་ ལྷན་ལུ་འབད་དགོ་པའི་ ལམ་ལུགས་བཙུགས་ཡོད་པ།
2	གཞུང་གི་ལས་སྡེ།	<ul style="list-style-type: none"> • ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ སྤྱོད་བཟུང་ཚུ་ཐོབ་ཡོད་པ།
3	རང་སྤྱོད་ལས་སྡེ།	<ul style="list-style-type: none"> • རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛུམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ལས་བྱེད་འབད་ནི་གི་ ལཱ་འགན་འབག་ཡོད་པ། • རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱི་དཔལ་དཔལ་བཟོ་དམིགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ གནས་སྤྱད་ བདག་འཛུམ་འབད་ནི་གི་ ལཱ་འགན་འབག་ཡོད་པ། • ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ སྤྱོད་བཟུང་ཐོབ་ཡོད་པ།
4	སྤྱི་ལས་སྡེ།	<ul style="list-style-type: none"> • གོ་སྐོར་གཏོགས་མ་པ་ལས་མེད།
5	མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་དབང་འཛུམ་ལུ་	<ul style="list-style-type: none"> • ཚུད་ཚབ་སྐྱེན་ལུ་ལས་རིམ་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགས་ཡོད་པ།
6	དངུལ་འབྲེལ་གཙུག་སྡེ།	<ul style="list-style-type: none"> • ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ སྤྱོད་བཟུང་ཐོབ་ཡོད་པ།
7	འཛུམ་སྤྱོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་སྡེ། འབྲུག་	<ul style="list-style-type: none"> • བརྗེས་ཚུད་ཚབ་སྐྱེན་ལུ་གི་ཐབས་ལམ་བཟོ་ཡོད་པ། • ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་ཏུ་ པའི་ མཐོའ་དྲུ་གཅིག་བསྐྱེལ་བརྟུན་ཞིབ་འགོ་འདྲིན་འཐབ་ཡོད་པ། • གོ་སྐོར་བཟུགས་ལས་རིམ་འགོ་འདྲིན་འཐབ་ཡོད་པ།

ག འདི་ལས་བརྟེན་སྡེ་ ལས་སྡེ་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱིར་བཏང་དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་ནི་ནང་ གཙོ་བོ་དོན་དང་ འབྲེལ་འཐུན་འབད་བཙོན་གཞི་ཡང་མེད་པར་ རང་དབང་ཐོག་ལས་ ལཱ་འབད་ཡོད་པ་སྡེ་ མཐོང་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་འབད་མ་ལས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ལས་བྱེད་གཞི་བཙུགས་ནི་ནང་ལུ་ལཱ་འགན་འབག་མི་གཙོ་ཅན་ཚུ་ལས་ ཡོངས་སུ་ཚང་བའི་ ཉེ་འབྲེལ་ཡར་རྒྱས་བཏང་པའི་ སྤྱིར་བཏང་གོ་སྐབས་གཅིག་མིན་འདུག།

ང རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛུམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཏོད་མི་ནང་ ལོ་ལྷ་འཆར་གཞི་ཐེངས་༡༢ པའི་ གོ་སྐོར་བྱོན་བཟུ་སྐྱོར་གཏོགས་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་དང་ ས་གནས་གཞུང་ གཞུང་མིན་ལས་སྡེ་གི་དོ་ཚབ་ དེ་ལས་ སྤྱི་ལས་སྡེ་གི་དོ་ཚབ་དང་ སྤྱི་དོན་ཚོགས་པ་ཚུ་ལུ་ ཚུད་ཚབ་སྐྱེན་ལུ་དང་ བརྗེས་ཚུད་འབད་བའི་སྐབས་ གཞུང་དང་ མི་སྡེ་ཡོངས་ཚུད་ཡོད་ཟེར་ཨིན་མས། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛུམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་སྤྱི་ཨ་ལཱ་འཕེལ་དང་ གཅིག་ཁར་འབྲེལ་མཐུན་འབད་དེ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ བརྗེས་ཚུད་ ཚུད་ཚབ་སྐྱེན་ལུ་གི་ཐབས་ལམ་བཟོ་ཡོད་མི་འདི་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཨིན་མ་དང་ འདི་གིས་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ཚུ་ གྲལ་གཏོགས་འབད་བཙུག་འོང་ཟེར་ཨིན་མས། (ལྷན་སྐྱེལ་ཏུ་ པ་ནང་ གཞིགས་གནང་)

3.1.6 **དམིགས་ཡུལ་གཙོ་རིམ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་**

ཀ རྒྱལ་ཡོངས་དངོས་གནས་དང་ ལྷོགས་སྒྲུབ་ དེ་ལས་ བོང་འཕེལ་གྱི་གནས་ཚད་ཚུ་ ཕྱིས་ཉེ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་སྲིད་ ལྷོགས་དང་ གཙོ་རིམ་ལུ་ གྲུས་བཀའ་དང་འབྲེལ་ གཞུང་གིས་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་¹⁹ པའི་ བར་སྐབས་ཅིག་ནང་ ལུ་ དམིགས་ཡུལ་གསུམ་ གཙོ་རིམ་སྒྲིག་ཡོད་དཔ་དང་ སྤྱི་ལོ་²⁰¹⁴ སྤྱི་ཟླ་¹² པའི་ཚེས་¹⁰ རང་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས་ཐེངས་¹ པའི་ནང་ལུ་ ཆ་འཛོག་འབད་ཡོད་དཔ་དང་ འདི་ཡང་

- དམིགས་ཡུལ་¹: དབུལ་ཕོངས་དཀའ་ངལ་གསལ་ནི།
- དམིགས་ཡུལ་²: ས་གཤིས་བསྐྱར་བཙུག་གཏོང་ལེན་འབད་ནི། དང་
- དམིགས་ཡུལ་³: ས་ཁའི་ཚེ་སྲོག།

ཁ དམིགས་ཡུལ་གསུམ་འདི་ གཞན་མི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་མཐོང་སྣང་སྤྱོད་ཚོགས་དང་མཉམ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་འདི་ལུ་གཞི་ བཞག་སྟེ་ གཙོ་རིམ་སྒྲིག་ཡོད་པ་ཨིན། རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ དམིགས་ཡུལ་ གསུམ་གཙོ་རིམ་སྒྲིག་ཡོད་མི་གི་ རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་བཤད་མི་འདི་ འོག་ལས་མར་བཀོད་དེ་ཡོད་:

ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་¹: ག་ཉེ་ལུ་ཡང་ དབུལ་ཕོངས་དབྱེ་རིགས་ག་ར་ མེད་པ་བཟོ་ནི།

དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་བཟོ་ཡོད་མི་འདི་ཡང་ དབུལ་ཕོངས་དཀའ་ངལ་གསལ་ནི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་གཙོ་རིམ་གཅིག་ཨིན་མ་ དང་ དབུལ་ཕོངས་ལས་ལྷག་པའི་ འོང་འབབ་དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་གསལ་ནི་དང་ མི་སྡེ་ཉེན་སྲུང་དང་ ཉེན་ཅན་སྡེ་ ཚན་ལ་སོགས་པ་རྩེ་ལུ་ཡང་ གཙོ་བོར་ཡོད་པ་ཨིན། དམིགས་ཡུལ་འདི་ལུ་ སྤྱི་ལོ་²⁰³⁰ རང་འཁོད་ དབུལ་ཕོངས་དབྱེ་ རིགས་ག་ར་ མེད་པ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ད་ལྟོ་ལས་ གཙོ་བོར་བརྟན་དགོས་འདི་ གལ་ཆེ་བ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་²: ས་གཤིས་བསྐྱར་བཙུག་དང་ འདི་གི་ཕན་གོད་གཏོང་ལེན་འབད་ནི་གི་ བྱེད་ ལས་འགོ་བཙུགས་དགོས་ གལ་ཅན་སྟེ་ཡོད་པ།

དམིགས་ཡུལ་འདི་ རྒྱས་ཨ་རྟག་ར་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆ་འབྲེལ་གཅིག་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་བརྟན་ མི་འདི་གིས་ རྒྱང་གསེབ་ཀྱི་ཁྱིམ་གུང་རྩེ་ལུ་ སློབ་མེ་རིན་མེད་སྤོང་པ་སྟེ་བྱིན་ནི་གི་ གཞུང་གི་ཚོལ་སྐྱབ་བཀོད་མི་དང་ ཡིན་ བརྟན་སྡེལ་འབྲེལ་གྱི་ཚོལ་སྐྱབ་ དེ་ལས་ ས་གཤིས་དང་ རྒྱུ་རྩལ་ཚབས་ཚེན་སྐབ་རྩལ་ལས་པའི་རྟེན་གཞི་རྩེ་ དབྱུག་མདའ་ རྒྱབ་རྩལ་ནི་ཨིན་མས།

ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་³: ས་ཁའི་གནས་པའི་སྤྱི་ལཱ་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་ཀྱི་ ཉེན་སྲུང་ ཉམས་གསོ་ དེ་ལས་ ཡུན་བརྟན་ལག་ལེན་རྩེ་ ཡར་ཤལ་བཏང་ནི།

རྒྱལ་སྤྱི་མི་སྡེ་ནང་ལུ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ འབད་བཙོན་དང་ ལེགས་པའི་ཡར་རྒྱས་རྩེ་འབྱུང་ནི་དང་ འདི་གིས་ གཞན་ མི་གོང་འཕེལ་ལས་བྱེད་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་འཐབ་འཚོལ་ནི་ལུ་ རྒྱོགས་རམ་འབད་འོང་ཨིན།

ཀ ཨིན་རུང་ གཙོ་རིམ་བརྟན་ཡོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གསུམ་འདི་ སྐར་གྱི་ལས་སྟེ་དང་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་དབང་འཛིན་ དེ་ལས་ སྤྱིར་བཏང་མི་དམངས་རྩེ་ཕྱིས་ཉེ་ ཁོ་བྱོང་པ་རྩེ་གིས་གོལ་གཏོགས་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ མཐའ་བརྟག་ཡོད་པ་ ཨིན་མས། འདི་དང་གཅིག་ཁར་ དམིགས་ཡུལ་གཙོ་རིམ་སྒྲིག་ནི་དོན་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་མཐེལ་བྱིན་སྟེ་མ་འབད་བར་ ཡོད་པ་སྟེ་འབྲུག་ འདི་ཚབ་ གཙོ་རིམ་རྩེ་ ཉེ་མའི་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་བྱེད་ཀྱི་ ཉམས་སྦྱོང་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ སྤྱིགས་ ཡོད་པ་ཨིན་མས། ལྷག་པར་དུ་ ཡར་ཤལ་གི་གནས་སྤངས་རྩེས་ལུ་བལྟ་ནི་དོན་ལུ་ ལས་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ གནས་ སྤྱད་ཀྱི་བཙུགས་མཚམས་ དམིགས་གཏང་དང་ བརྟན་རྩེ་མེད་པ་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ འདི་ཡོད་པ་ཅིན་ ལྷོགས་དང་

དབུ་ཞིབ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་འགྲོ་ཡོད་པ་ དེས་གཏན་བཟོ་ཚུགས་ནི་ཡིན་མས།

ཁ འདི་དང་གཅིག་ཁར་ གཙོ་རིམ་སློག་ཡོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་འདི་ འཛམ་གླིང་གྲུ་ཚོགས་ཀྱི་འགོ་འདྲན་འཐབ་ཡོད་པའི་
 རྒྱལ་སྤྱི་བརྟག་ཞིབ་(སྤྱི་ལོ་༢༠༡༧ གྱི་ཟླ་༡༠) དང་འབྲེལ་ གཙོ་རིམ་སློག་པར་འབད་ཡོད་པ་སྟེ་ ཤེས་ཅི། བརྟག་
 ཞིབ་འདི་ནང་ ཤེས་ཡོན་སྤྱི་ཚད་ཅན་དང་ ཡང་དག་གསོ་བའི་འཕྲོད་བསྟེན་ དེ་ལས་གཡོག་གི་གོ་སྐབས་ལེགས་

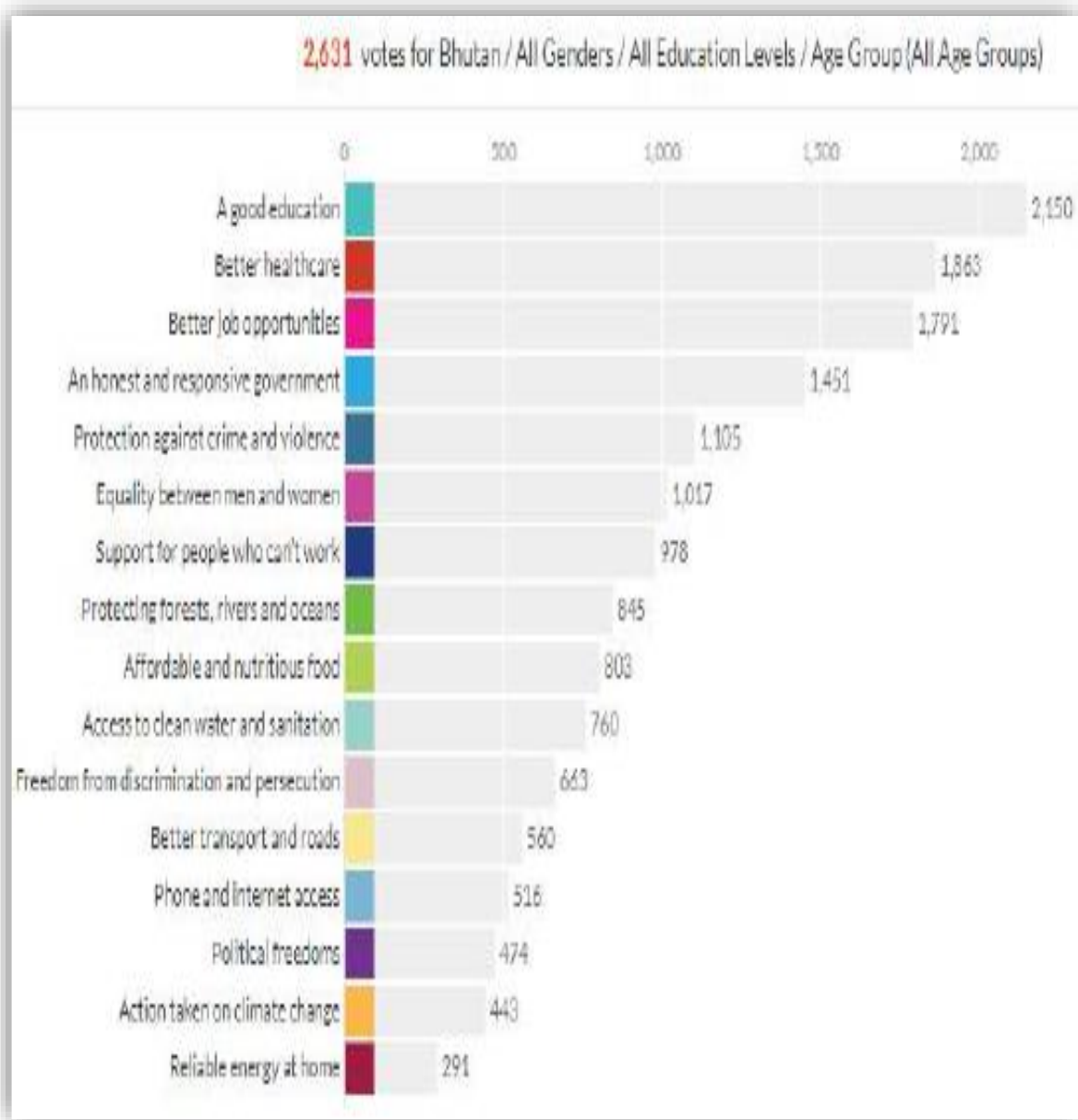

FIGURE 2: GLOBAL SURVEY (UN)

ཤོམ་ཚུ་ འབྲུག་པའི་ཕྱ་སེར་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ གལ་ཆེ་ཡིན་མ་སྟེ་ བརྟན་ཡོད་པ་ཡིན། པར་རིས་^༣ པ་ནང་གསལ་སྟོན་
 ཡོད་པ་ལྟར་ གཞུང་གིས་གཙོ་རིམ་སློག་ཡོད་པའི་ དམིགས་ཡུལ་གསུམ་འདི་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ དགོས་མཁོ་མེད་དོ་
 བཟུམ་ སྟོན་ཡོད་པ་ཡིན།

ག རྒྱལ་སྤྱི་བརྟག་ཞིབ་འདི་ནང་སྟོན་ཡོད་པ་ལྟར་ ལན་གསལ་བཀའ་མི་འདི་དང་འབྲེལ་མ་དང་ གཞན་མི་ཡུན་བརྟན་
 དམིགས་ཡུལ་ དཔེར་ན་ དམིགས་ཡུལ་^༣ པ་ (ཁམས་བཟང་དང་བདེ་སྲིད)དང་ དམིགས་ཡུལ་^༤ པ་ (ཤེས་ཡོན་
 སྤྱི་ཚད་ཅན) དེ་ལས་ དམིགས་ཡུལ་^༥ པ་ (མོ་མོ་འབྲུ་མཉམ) དང་ དམིགས་ཡུལ་^༦ པ་ (ཚུལ་མཐུན་ལཱ་གཡོག་

རྒྱལ་ཡོངས་སྐབས་ཐོབ་ནང་འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ལེགས་ཚལ་ལེན་ཚུ།

- ✓ **ཕིན་ལེན་ཏུ་** - ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ མི་སྡེ་གི་ལས་ལེན་ ཟེར་མི་གཞི་བཙུགས་ཡོད་པ་དང་ འདི་གིས་ མི་དམངས་ལས་སྡེ་དང་ ཚོང་སྡེ་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་གཞི་གཤམ་ དེ་ལས་ ལས་ཚོགས་དང་ མི་སེར་ཚུ་ གཅིག་ཁར་ འབག་འོང་སྟེ་ ཁོང་ཚུ་ལུ་ ཁོང་རའི་ལས་ལེན་ཚུ་གདམ་ཁ་རྒྱབ་ཟེར་འདྲི་སྟེ་ ཕིན་ནི་གི་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་རྒྱལ་ཡོངས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཡོངས་འབྲེལ་འཆར་སློབ་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ བརྟན་ཚུ་ལྷོ་རྟོག་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།
(FNCS D 2074)

རྒྱབ་རྟེན་ ཡུ་ཨེན་ཅི་སི། (UNDC)

- ✓ **སུ་ཕིན་ཇར་ལེན་ཏུ་** ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་སློབ་ལས་གྲོས་བསྟུར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ སླེར་གྱི་ལས་སྡེ་དང་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ དེ་ལས་ ཤེས་རིག་སློབ་འབྲེལ་གྱི་སྡེ་ཚན་དང་ ན་གཞིན་མི་སློབ་ས་ཚུ་ལས་ རོ་ཚབ་དགུ་གིས་ གྲོས་སྟོན་སྡེ་ཚན་གཅིག་ཚོགས་ཏེ་འདུག ཁོང་གིས་ ཁོང་རའི་ས་ཁོངས་ནང་ཡོད་པའི་གཞན་མི་ཚུ་ལུ་ གྲོས་གཞི་2030 གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ནང་ གྲོགས་རམ་འབད་ནི་ཨིན་མས། གྲོས་གཞི་2030 གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ནང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་ སུ་ཕིན་ཇར་ལེན་ཏུ་གི་དམིགས་བསལ་རོ་ཚབ་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་ རྒྱལ་སྤྱི་གཉིས་ཚར་ནང་ གྲོས་གཞི་2030 གི་གོ་རྟོགས་ཡར་འཕམ་བཅུང་ནི་དོན་ལུ་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐབས་ལམ་དང་ གྲལ་གཏོགས་ཐབས་ཤེས་སྤྲོ་ཚོགས་ཚུ་ ལེགས་ལེན་འབབ་སྟེ་འདུག།

རྒྱབ་རྟེན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྤྲན་ལྷ། ཕྱིས་ཞིབ་ཡོངས་བྱབ་གྱི་ཡིག་ཚང་། ཀེ་ན་ཏུ།

- ✓ **མོན་ཏེ་ཞེ་སྟོ་** རྒྱལ་ཡོངས་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ཐབས་ཤེས་འདི་ དུས་རིམ་གཞི་བཀོད་2030 དང་གཅིག་ཁར་ འབྲེལ་མཐུན་འབད་ནི་འགོ་བཙུགས་ཡོད་པ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དང་བྱབ་བསྟུར་འབད་ཡོད་པ་མི་འདི་ནང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་ དམིགས་གཏང་དུ་སྟོ་མས་བརྒྱ་ཚེ་༡༥ ལེགས་ལེན་འབག་ཡོད་པ་སྟེ་ སྟོན་ཏེ་འདུག།

རྒྱབ་རྟེན་ ཡུ་ཨེན་ཅི་སི། (UNDC)

- ✓ **ཕི་ལི་ཕིན་ས་** རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནས་རིམ་བར་མའི་ནང་ མི་བྲ་ཆའོ་རྒྱལ་ཡོངས་བར་མའི་ཡིག་ཚང་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་དཔལ་འབྱོར་དང་གོང་འཕེལ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་དཔལ་འབྱོར་དང་གོང་འཕེལ་དབང་འཛིན་ནང་འཁོད་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ ས་གནས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ལེགས་ལེན་དང་ འབྲེལ་མཐུན་བཟོ་ནི་གི་ཐབས་ལམ་གཞི་བཙུག་ནི་གི་ གྲོས་ཚེད་ལུ་བ་གཅིག་ ཚ་འཛོག་འབད་དེ་འདུག།

རྒྱབ་རྟེན་ ཡུ་ཨེན་ཅི་སི། (UNDC)

- ✓ **ནོར་ཕེ་** ས་གནས་དང་ ལུང་ཕྱོགས་གཞུང་གི་མ་ཚད་བར་ གཡུས་ཁའི་མི་སེར་དང་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ དེ་ལས་ ཤེས་རིག་སློབ་འབྲེལ་སྡེ་ཚན་དང་ སླེར་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་མཉམ་ བཀོད་ཚོགས་གྲོས་བསྟུར་ཞལ་འཛོམས་ཚོགས་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

རྒྱབ་རྟེན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྤྲན་ལྷ། ཕྱིས་ཞིབ་ཡོངས་བྱབ་གྱི་ཡིག་ཚང་། ཀེ་ན་ཏུ།

3.2 : གཞི་བཅུགས་ཐབས་ལམ།

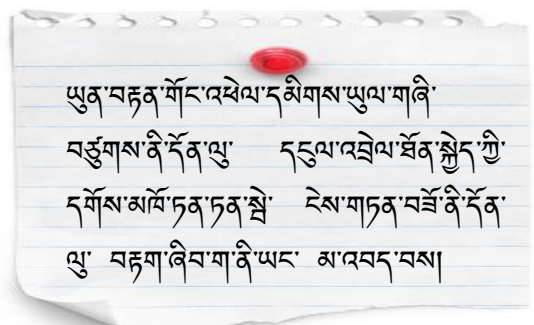
ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ གྲོས་གཞི་^{༢༠༣༠} ལྷོན་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་མི་འདི་ལུ་ དངུལ་འབྲེལ་ཐོན་སྐྱེད་ལེགས་ཤོམ་དང་ སྲིད་བྱུས་ཡར་ཤུག་ དེ་ལས་ གཞི་བཅུགས་སྲིད་ལྟོགས་གྲུབ་དང་གཅིག་ཁར་ སྲིད་དོན་འབད་བཅོོན་ཚུ་ཡང་ དགོས་ཡོད་པ་ཨིན། གྲོས་གཞི་^{༢༠༣༠} གཞི་བཅུགས་མཐར་ཕྱིན་སྲེ་འབྲུང་ཐབས་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ མ་དངུལ་བྱིན་ནི་འདི་ ཆ་ཤས་གལ་ཅན་གཅིག་ཨིན། གཞུང་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་གྲོགས་རམ་དང་ མི་དམངས་མ་དངུལ་ དེ་ལས་ སྐར་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ མ་དངུལ་བྱིན་ནི་གི་ཐབས་ཤེས་གཅིག་ཨིན་རུང་ གཞུང་རྩིས་ས་གོ་དང་ རང་འཁོད་འོང་འབབ་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ མ་དངུལ་བྱིན་ནི་ནང་ ལཱ་འགན་གཙོ་བོ་སྡེ་ཡོད་པ་ཨིན།

འདི་དང་གཅིག་ཁར་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ གཞི་བཅུགས་ནི་དོན་ལུ་ མི་སྣོབས་(གྲངས་ཁ་དང་ ལྷོགས་གྲུབ) འདི་ཡང་ འབྲན་འབྲ་སྤེ་རང་ ལག་ཆེས་ཨིན། གྲོས་གཞི་འདི་ནང་ དམིགས་ཡུལ་དང་ དམིགས་གཏང་ཚུ་ གཞི་བཅུགས་ནི་དོན་ལུ་ དགོས་མཁོ་བའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྲིག་མཉམ་འབད་ཡོད་པ་དང་ འདི་ནང་ མ་དངུལ་ཐོན་སྐྱེད་བྱིན་ནི་དང་གཅིག་ཁར་ ལྷོགས་གྲུབ་ཡར་ཤུག་བཏང་ནི་ཚུ་ཡང་ ཚུད་ཡོད་པ་ཨིན།

འོག་ལས་མར་ཡོད་པའི་ དོན་ཚན་ཚུ་ནང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཅུགས་ནི་ནང་ལུ་ མཐོང་ཡོད་པའི་ ཆ་སྐྱོན་ཚུ་ ལ་གསལ་བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན།

3.2.1 ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ མ་དངུལ་བྱིན་ནི་དང་ ལྷོགས་གྲུབ་ཡར་ཤུག་བཏང་ནི་དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི།

༡ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ གྲོས་གཞི་^{༢༠༣༠} མཐར་ཕྱིན་འབྲུང་ཡོད་པ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ མ་དངུལ་བཏང་ནི་འདི་ གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན། འབྲུག་གི་ལོ་ལྔ་འཆར་གཞི་གི་དོན་ལུ་ མ་དངུལ་བཏང་ཡོད་མི་འདི་ ད་ལྟོ་ཚུན་ གཞུང་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་གྲོགས་རམ་དང་ རང་འཁོད་ཐོན་སྐྱེད་ལས་ འཐོན་ཡོད་པ་ཨིན། སྤྱང་རིག་ཅན་དང་ལྷན་པའི་ དངུལ་རྩིས་འཛིན་སྐྱོང་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་གི་ གོང་འཕེལ་འགྲོ་སོང་ བརྒྱ་ཆ་^{༤༤} འདི་ རང་འཁོད་འོང་འབབ་ལས་ བཏང་ཚུགས་སྤེ་ཡོད་པ་ཨིན། གཞུང་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་གྲོགས་རམ་གྱིས་ འབྲུག་གོང་འཕེལ་ལས་རིམ་གྱི་དོན་ལུ་ མ་དངུལ་བརྒྱ་ཆ་^{༣༤} བཏང་ཡོད་པ་ཨིན།

ཁ འཛམ་གླིང་གླིང་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཅུགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དང་གཅིག་ཁར་ དངུལ་འབྲེལ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ ལྷོགས་གྲུབ་ཡར་ཤུག་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ དེས་འཛིན་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

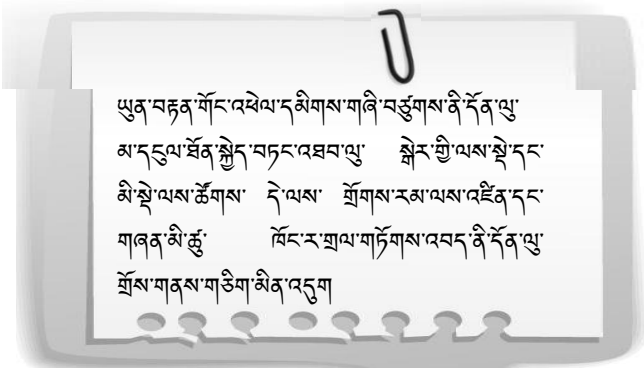
ག འདི་དང་འབྲེལ་ གཙོ་རིམ་སྲིག་ཡོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གསུམ་བཞེད་ཡོད་མི་དང་ གཞུང་གིས་ གྲོགས་རམ་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་ དམིགས་ཡུལ་རེ་རེ་བཞིན་འགྲུབ་ནི་ལུ་དམིགས་ཏེ་ མ་དངུལ་ཚུ་ཐོབ་སྤེ་ཡོད་པ་ཨིན། མ་དངུལ་ཐོབ་ཡོད་པའི་ ལ་གསལ་ཡང་:

- ✓ ཡུ་ཨིན་ཌི་ཅི་ཅི་ཨི་ཨེམ་ཨེལ་ཌི་སི་ཨེམ་ལས་འགུལ (ཡུ་ཨིན་ཌི་ལར་ས་ཡ་༡༣.༥)- ལས་འགུལ་འདི་གིས་ རྫོང་ལག་༡༢ རྫོང་ལོག་༣༤ དེ་ལས་ རྩེ་ལྷན་བར་ལམ་བཞི་དང་ ཉེན་སྲུང་ས་ཁོངས་གསུམ་ཁྲབ་པའི་ནང་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཨིན་མས། ལས་འགུལ་འདི་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ དམིགས་གཏང་༡ དང་ ༡༣ དང་ ༡༥ འགྲུབ་ནི་ལུ་ དམིགས་ཡོད་པ་ཨིན།
- ✓ རྩེ་ལྷན་ཕོང་ལུ་ཡམ་ཕ་ཎ (Bhutan for Life Fund) (ཡུ་ཨིན་ཌི་ལར་ས་ཡ་༤༠) ལས་འགུལ་འདི་གི་ དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་འདི་ འབྲུག་གི་གཅིག་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཉེན་སྲུང་འབད་ཡོད་པའི་ ས་ཁོངས་ཨེ་ཀར་ས་ཡ་༥ བསྐྱུང་ནི་དོན་ལུ་ཨིན་མས། དམིགས་བསལ་གྱིས་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ གཙོ་རིམ་སྒྲིག་ཡོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གསུམ་འགྲུབ་ནི་ལུ་ དམིགས་ཡོད་པ་ཨིན་མས། འདི་གཅིག་ཁར་ ལས་འགུལ་འདི་ལས་ དམིགས་ཡུལ་༢ ༤ ༥ ༡༢ ༡༥ དང་ ༡༦ ཚུ་ལུ་ རྩེ་ལྷན་འབད་ནི་ཨིན་མས།
- ང ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་དོན་ལུ་ དུལ་འབྲེལ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཉན་ཉན་སྡེ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་ག་ནི་ཡང་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ མ་དུལ་ཚུ་འཐོབ་ལེན་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་མས། ཨིན་རུང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དུས་རིམ་ནང་དུ་ ཡུན་བརྟན་ཚུ་གཞི་བཙུགས་ནི་དོན་ལུ་དང་ དམིགས་བསལ་གྱི་ གླི་ལོ་༢༠༢༡ ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ གོང་འཕེལ་ཉུང་བྲལ་སྡེ་འགྲོ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ལས་ མཐར་ཕྱིན་ནི་དོན་ལུ་ དུལ་འབྲེལ་ཐོན་སྐྱེད་ནང་ རྒྱུ་པར་ཡོད་པ་ཅིན་ འདི་གི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་གསལ་ཉོག་ཉོ་སྡེ་འོང་འཐབ་ལུ་ དུལ་འབྲེལ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ དགོས་མཁོ་བརྟག་ཞིབ་འགོ་འདྲིན་འཐབ་དགོས་འདུག།
- ཅ འདི་བཟུམ་སྡེ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཙུགས་ནི་དོན་ལུ་ མི་སྟོབས་དགོས་མཁོ་(ལྷོ་གསལ་གྲུབ་ཡར་དག) གི་དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་ག་ནི་ཡང་ མ་འབད་བར་འདུག། ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཙུགས་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱུངས་ཁ་དང་ འོས་འབབ་ཀྱི་ཐོག་ལས་ མི་སྟོབས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཉན་ཉན་སྡེ་ ཐག་བཅད་དེ་མིན་འདུག།
- ཆ འདི་འབད་མ་ལས་ དགོས་མཁོ་བརྟག་ཞིབ་མེད་མི་འདི་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ ཉེ་འབྲུང་ཡོངས་རྫོགས་སྡེ་ གཞི་བཙུགས་མི་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས།
- ཇ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ལན་གསལ་བཀོད་མི་ནང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ དུལ་འབྲེལ་དགོས་མཁོ་བརྟག་ཞིབ་ཁ་གསལ་སྡེ་མ་འབད་བར་ཡོད་རུང་ འོ་ལྷ་འཆར་གཞི་གི་དོན་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་སྐལ་ལཱ་སྦྱོང་འབད་ཡོད་མི་འདེ་ འདི་ཡང་ འོ་ལྷ་འཆར་གཞི་ཐེངས་༡༢ པ་ལས་འགོ་བཙུགས་ གླི་ལོ་༢༠༢༠ ཚུན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་འདི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་བརྟན་ཡོད་པའི་ མ་དུལ་ཨིན། འོ་ལྷ་འཆར་གཞི་ གླི་ལོ་༢༠༢༠ ཚུན་འདི་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་༡༥ འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཅན་དང་ ལས་སྡེ་གི་གྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཅན་ དེ་ལས་ ས་གནས་གཞུང་གི་གྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཅན་དང་འབྲེལ་ གཙོ་རིམ་ལུ་བལྟལ་གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་བརྟན་སྡོམ་ཚུ་དང་རིམ་སྒྲིག་སྡེ་ རྩེ་ལྷན་འབད་ནི་དང་ འབྲེལ་མཐུན་འབད་ནི་ཨིན། ལྷག་པར་དུ་ དུལ་འབྲེལ་ཐབས་ལམ་མ་འབྲམ་ དཔེར་ན་ མི་དམངས་སྐྱེར་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་གཞི་བཀོད་དང་ རྩོ་དང་རྩོའི་མཉམ་འབྲེལ་ (South-South cooperation) དེ་ལས་ ཕྱི་རྒྱལ་ལས་ཐང་ཀར་མ་རྩ་བཙུགས་མི་ཚུ་ལས་ དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ མ་དུལ་འཐོབ་འཐབ་ལུ་འཚོལ་ཞིབ་འབད་བཙུག་ནི་ཨིན། དུལ་འབྲེལ་དགོས་མཁོ་

བརྟན་ཞིབ་ལ་གསལ་སྟེ་འབད་དགོ་པའི་སྐོར་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ལས་བྱེད་ས་བསྐྱར་ཞིབ་སྟོན་ལུ་༢༠༡༥ ཚན་མ་ནང་
གོང་འཕེལ་ཚོང་རོགས་ཚུ་ལས་ རྒྱལ་སྐོར་འབྲེལ་ཞི་དོན་ལུ་ གཙོ་བོ་བརྟན་ཏེ་བཀའ་ཡོད་པ་ཨིན། (བྱུང་སྐབས་༡
པ་ནང་ གཞིགས་གནང་)

3.2.2 ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ལུ་ མ་དངུལ་འབྲེལ་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ འགན་ ལག་ཡོད་པའི་ ལས་སྟེ་དང་ ལས་ཁུངས་ དེ་ལས་ མཉམ་ཚུབ་གོ་སྐབས་ཚུ་ རོལ་འཛིན་འབད་ དགོ་པ།

ཀ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ གོམ་ཚོད་ནང་ལུ་
མཉམ་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་བཏང་ནི་གི་
ཐབས་ལམ་དང་ ཉམས་སྦྱོང་སྦྱོང་ནི་ ཡར་འགྲུབ་
བཏང་ནི་གུ་ མི་དམངས་དང་ མི་དམངས་སྐྱེར་
དེ་ལས་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་མཉམ་ཚུབ་དོན་སྤྲོད་
ཚན་སྟེ་འོང་འབབ་ལུ་ སློབ་བསྐྱེད་བརྒྱུག་ནི་དང་
ཡར་འགྲུབ་བཏང་ནི་དོན་ལུ་ གོམ་གནས་གཅིག་
དགོ་པ་སྟེ་ གཙོ་བོ་བརྟན་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

ཁ མི་དམངས་དངུལ་འབྲེལ་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༧ ཚན་མ་འདི་ནང་ དངུལ་ཅེས་ལྟན་ལག་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་མཁོ་སྐྱབ་
འབད་ནི་དང་གཅིག་ཁར་ ཕྱི་འབྲེལ་རྒྱལ་སྐོར་འབད་ནི་དང་ མ་དངུལ་ཚུ་ འཆར་དངུལ་དང་ ལྷན་ལུ་ དེ་ལས་
འགན་འཁུན་བཀའ་ཞི་གི་བྱ་རིམ་དང་ འབྲེལ་མཐུན་ཡོད་པ་བཟོ་ནི་གི་ འགན་དབང་སྤོང་དེ་འདུག

ག རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཕྱི་འབྲེལ་ཐོན་ཁུངས་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་བཏང་ནི་གི་འགན་ལག་
གཙོ་བོ་འདི་ འབག་ཡོད་པ་ཨིན། རང་རང་སོ་སོ་གི་ ལཱ་འགན་དང་ འགན་ཁུར་བྱིན་ཡོད་མི་འདི་གིས་ གཞུང་གིས་
གོགས་མཉམ་འབྲེལ་ཞལ་འཛོམས་(Round Table Meeting) འགོ་བཟུགས་ཡོད་པ་དང་- འདི་ཡང་ ཡུན་
བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཟུགས་འབབ་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་བཏང་ནི་གི་ཐབས་ལམ་གྱི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་ལོ་ལྷ་
ཆར་གཞི་འདི་ གོང་འཕེལ་ཚོང་རོགས་དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་ཚུབ་གོགས་རམ་འབད་ནི་དང་ སྤྱིད་བྱུས་ཀྱི་གསུང་
གོམ་གནང་ནི་གི་དོན་ལུ་ གོམ་གནས་གཅིག་ཨིན།

ང ཨིན་རུང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་དང་ འདི་གི་གཞི་བཟུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ སྐྱེར་གྱི་ལས་སྟེ་དང་ མི་སྡེ་
ལས་ཚོགས་ དེ་ལས་ གོགས་རམ་ལས་འཛིན་དང་ གཞན་མི་ཚུ་ལས་ འདི་བརྒྱུམ་གྱི་གོམ་གནས་ རོལ་འཛིན་མ་
འབད་བར་ཡོད་པ་དང་ གཞི་བཟུགས་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་ཨིན་མས། ལྷག་པར་དུ་ འདི་བརྒྱུམ་དགོས་མཁོ་འཁོར་གོམ་
གནས་གཞི་བཟུགས་ཞི་དོན་ལུ་ འགན་ལག་ཚན་གྱི་ལས་སྟེ་རོལ་འཛིན་མ་འབད་བར་ཡོད་མི་འདི་གིས་ ཡུན་བརྟན་
གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་མཁོ་སྐྱབ་འབད་དེ་ བཏང་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་མིན་འདུག

གཞི་བཅུགས་ཐབས་ལམ་གྱི་དོན་ལུ་ ལེགས་ཆ་ལག་ལེན་ཚུ།

- ✓ **ཨིན་ཏེ་ཞི་ཡ་** - ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཁར་མཉམ་ཚུབ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གསུང་གོས་གནང་ནི་ནང་ཕན་ཐབས་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་གོ་གནས་རམ་གོ་སྐབས་གི་ས་གོ་གཅིག་ལམ་སྟོན་འབད་ཅུག། “གོ་གནས་རམ་དང་ཚོང་ལུ་ཨིན་ཏེ་ཞི་ཡ་ཡར་དུག་གི་དོན་ལུ་ ཨིན་ཏེ་ཞི་ཡ་གི་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་” ཟེར་བའི་ གོ་གནས་རམ་གོ་སྐབས་གཅིག་ འགོ་བཅུགས་ཅུག།

རྒྱབ་རྟེན་ ཡུ་ཨེན་ཅི་སི། (UNDC)

- ✓ **མི་ལི་ཕིན་ས་** - ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ འཆར་དེལ་བརྩམ་པའི་བྱ་རིམ་ནང་ལུ་ མི་དམངས་དེལ་འབྲེལ་འཛིན་སྐྱོད་ལེགས་བཅོས་ དཔེར་ན་ གཞན་མི་ཚུ་གི་ནང་ལས་ ཅུས་ཡུན་བརྟན་འགོ་མོང་གཞི་བཞགོད་དང་ ལཱ་ལུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ འཆར་དེལ་བརྩམ་ནི་ཚུ་ ག་དེ་སྟེ་གཙོ་བོར་བརྟན་ནི་ན་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་ འགོ་བཅུགས་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

རྒྱབ་རྟེན་ ཡུ་ཨེན་ཅི་སི། (UNDC)

- ✓ **ཀོ་ན་ཏུ་** - འཆར་དེལ་ ༢༠༡༥ ལྷན་ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥-༢༠༡༧ ལས་འགོ་བཅུགས་ ལོ་ ༡༩ རང་ཡོད་པའི་ ལས་ཁུངས་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ལས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་གོ་གནས་རམ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཡུ་ཨེན་ཏེ་ལར་ ༥༧.༥ བྱིན་ནི་དོན་ལུ་ གོ་ས་འཆར་བརྩམ་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

རྒྱབ་རྟེན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྐྱོན་ལུ། ཕྱི་མེད་ལོངས་ལུབ་གྱི་ཡིག་ཚང་། ཀོ་ན་ཏུ།

- ✓ **ཀོ་ལ་ལཱ་ཏུ་** - གོང་འཕེལ་ཉུང་སྲུ་སྟེ་འགྲོ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གནས་ཚད་ལས་ མཐར་འཁྲུལ་ཡོད་པ་དང་ ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་མཚོ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་འབད་ནི་འདི་གིས་ ཀོ་ལ་ལཱ་ཏུ་གིས་ གཞན་མི་རྒྱལ་ཁབ་ལས་མ་དེལ་ཐོབ་ནི་བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་དང་ མི་དམངས་ཟེད་འགྲོ་བཅོས་བསྐྱར་འབད་ནི་གདམ་ཁ་ཚུ་གོ་ས་བསྐྱར་འབད་དེ་ འཛོན་དུགས་ཅན་བཟོ་ནི་དང་གཅིག་ཁར་ འོང་འབབ་(ནང་འཁོད་དང་ཕྱི་འབྲེལ་ མི་དམངས་དང་སྐྱེད་ལུ་ འབད་ནི་དོན་ལུ་ གོ་ས་གཞི་༢༠༣༠ གཙོ་བོར་བརྟན་ནི་དང་ མ་དེལ་བྱིན་ནི་ ཟེར་བའི་ རྒྱལ་ཡོངས་གོ་བསྐྱར་ཞལ་འཛོམས་གཅིག་ཚོགས་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

རྒྱབ་རྟེན་ ཡུ་ཨེན་ཅི་སི། (UNDC)

༣.༣ ལྷོ་རྟོག་དང་ རྩེས་དྲན་ དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ།

ལྷོ་རྟོག་དང་ རྩེས་དྲན་ དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༣༠ འི་གོ་ས་འཆར་གི་ཆ་གས་གཙོ་བོ་གཅིག་ཨིན་པས། འདི་བཟུམ་མའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་མདུན་སྐྱོད་ཚུ་གི་ གནས་སྐབས་བཟུ་ནི་དོན་ལུ་ གནས་སྐྱོད་གྱི་རིམ་ལུགས་དང་ ལྷོ་གས་གྲུབ་ དེ་ལས་ ཐབས་ལམ་ཚུ་གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པ་ དེས་བརྟན་བཟོ་ཚུགས།

ལྷན་པར་དུ་ འཛམ་གླིང་གླིང་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོད་ ཨེ/ཨར/ཨེ/ཨེས/༢༠/༡ གིས་ མ་འོངས་ལོ་ངོ་༡༥ གི་ནང་འཁོད་ལུ་
 དམིགས་ལུལ་ཚུ་བསྟར་སྟོན་འབད་ནི་ནང་ སྲུབ་འབྲས་བུ་ཡོད་མི་ཚུ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་དང་ ལུང་ཚུགས་
 དེ་ལས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ཁར་ རྗེས་དྲན་དང་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་འགན་ཁུར་འབག་ནི་ནང་གཙོ་རིམ་བཏོན་དགོས་སྟེ་ རྒྱལ་
 གཞུང་ལུ་ནན་ཏན་སྟེ་བཤད་དེ་འདུག
 གཤམ་གསལ་གྱི་དོན་མཚམས་ཚུ་གིས་ ལྷ་རྟོག་དང་ རྗེས་དྲན་ དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ་ཚུ་ལངས་སྟེ་མེད་པའི་ བརྟམ་ཚོན་
 ལྷོན་མ་ཨིན།

3.3.1 གཅིག་བསྐྱིལ་གི་ལྷ་རྟོག་དང་ རྗེས་དྲན་ དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ།

ཀ) རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་
 སྲུབ་འབྲས་གཙོ་ཚན་གྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ ལོ་བསྟར་གནས་ཚད་ལྷ་རྟོག་དང་
 གཅིག་ཁར་ ལོ་ལྡེའི་འཆར་གཞི་གི་ལོ་ལྟེད་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱིས་ཐོག་ལས་
 རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚད་ཁར་ འཆར་གཞི་དང་ ལས་རིམ་གཞི་
 བཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྟོག་འབད་མ་ཨིན་པས།

ལུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ལུལ་
 གཞུ་བཟུགས་ཀྱི་ ཡར་འཕེལ་
 གནས་སྟངས་ ལྷ་རྟོག་དང་ རྗེས་
 དྲན་ དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་
 གི་ཐབས་ལམ་ སོ་སོ་སྟེ་མིན་འདུག

ཁ) དེའི་ལྷན་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ལྷ་རྟོག་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་
 འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གཞུང་གི་ལས་འབྲེལ་འཛོན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་
 (GPMS)དང་ ལོ་བསྟར་ལས་འབྲེལ་ཚིངས་ཡིག་ཚུ་བཟོས་ཏེ་ རིམ་ལུགས་མང་རབས་ཅིག་གཞི་བཟུགས་འབད་དེ་
 འདུག

ག) ཨིན་ཏེ་འབད་རུང་ ལུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་བསྟར་སྟོན་ཀྱི་སྲུབ་འབྲས་ཚུ་གི་ གནས་སྟངས་བཟུ་ནིའི་དོན་ལུ་ བསྐྱར་
 ཞིབ་དང་ ལྷ་རྟོག་གི་ཐབས་ལམ་སོ་སོ་ ཡང་ན་ གཅིག་བསྐྱིལ་འབད་དེ་མིན་འདུག འདི་བརྒྱུ་མའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་
 མེད་མི་ལས་བརྟེན་ ལུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ལུལ་བསྟར་སྟོན་འབད་ནི་ནང་ རྒྱལ་མཐུན་གྱི་འགན་འཁུན་དང་
 དོན་སྤོང་ཚུ་རེས་བརྟན་བཟོ་མི་ཚུགས་ནི་ཨིན་པས།

ང) རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་ལན་གསལ་ལུ་ ལུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ལུལ་ཚུ་ ལོ་ལྡེའི་འཆར་
 གཞི་ཚུའི་ནང་ མཉམ་སྟེབ་དང་ གཅིག་བསྐྱིལ་འབད་དེ་ རྒྱལ་ལས་ ལོ་བསྟར་ལས་འབྲེལ་དམིགས་གཏང་ཚུ་ལུ་
 བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཡོད་པ་ལས་ གཞུང་གི་ལས་འབྲེལ་འཛོན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་དང་ ལོ་ལྡེའི་འཆར་གཞི་གི་ལོ་ལྟེད་
 བསྐྱར་ཞིབ་ ལོ་ལྡེའི་འཆར་གཞི་ཚུ་གི་མཚུགས་གི་བསྐྱར་ཞིབ་ དེ་ལས་ ལས་རིམ་དང་ ལས་འགུལ་ལྷ་རྟོག་དང་ དབྱེ་
 ཞིབ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ལྷ་རྟོག་དང་ དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་གིས་ ལུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་
 ལུལ་ཀྱི་ལྷ་རྟོག་ཡང་ འགབ་ཚུགས་པ་ཨིན་ཟེར་བཤད་ཅི། ཨིན་ཏེ་འབད་རུང་ ལྷ་རྟོག་གི་སྟན་ལུ་ཚུ་ ལུན་བརྟན་གོང་
 འཕེལ་དམིགས་ལུལ་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ གསལ་བཏོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་
 ལུལ་ལྷ་རྟོག་དེ་ འཕུལ་སྟོན་དང་ རིམ་བསྐྱིག་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གཅིག་བསྐྱིལ་ཀྱི་ལྷ་རྟོག་དང་ ལྷན་ལུ་འབད་ནི་གི་
 ལྷོན་སྟེགས་བཟོ་ནི་ནང་ འབད་བཟོན་བསྐྱོད་དེ་ཡོད་ཟེར་བཤད་ཅི། རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་
 ཚོགས་ཀྱིས་ ལུ་ཨོན་ཏི་ཨེ་ཨེ་ཨེ་དང་ མཉམ་ལས་ཐོག་ལུ་ “ལུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ལུལ་བསྟར་སྟོན་
 འབད་ནི་ནང་ མིན་བྱུས་མཉམ་སྟེབ་དང་འབྲེལ་མཐུན་ དེ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་གཤམ་གསལ་འབད་ནི་ནང་
 གཙུག་སྟེའི་ཤ་སྐྱིག་དང་ ལུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ལུལ་བསྟར་སྟོན་ཀྱི་སྲུབ་འབྲས་ཀྱི་ གནས་སྟངས་བཟུ་ནིའི་

དོན་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་སྟེགས་བཟོ་བྱི་དོན་ལུ་ ཨེམ་རི་ཀ་དང་ ཨེ་ཤི་ཡ་ དེ་ལས་ བེ་སི་ཕིག་ ༢༠༡༥-༢༠༢༡ ནང་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་(Institutional arrangements for policy integration, coordination, and stakeholder engagement in SDG implementation and reviews in Africa, and Asia and the Pacific 2018-2021 to develop the SDG dashboard to track SDG implementation progress)” ཟེང་མི་ལས་འགྲུལ་གཞི་བཟུགས་འབད་ནི་ཨིན་པས། (ཟུར་སྐྱགས་, པ་འཛི་གཏུག་མཛེད་)

3.3.2 ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ ལྷོ་རྟོག་འབད་ནི་གི་ དམིགས་བསལ་ལས་སྐྱོང་འཛིན་འབད་ནི།

- ཀ) ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་གོ་ས་འཆར་ ༢༠༣༠ གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གྲུབ་ནི་ནང་ མཐུན་སྦྱོང་གི་གནས་སྟངས་ཚུ་བཟུ་བྱི་དོན་ལུ་ རྩིས་བྲན་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་བྱ་རིམ་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་དགོ་པའི་ དགོས་མཁོ་བཀོད་དེ་འདུག།
- ཁ) རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ ལོ་ལཱ་འཆར་གཞི་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ ལྷོ་རྟོག་འབད་ནི་གི་འགན་ཁག་འདི་ གཤམ་གསལ་གྱི་ལས་སྐྱོང་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།
 - ✦ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱོང་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་- གྲུབ་འབྲས་ཚུ་དང་ དཀའ་ངལ་ཚུ་ དེ་ལས་ གདོང་ལེན་ཚུ་གི་ ཐོ་བཀོད་འབད་མི་ ལོ་ལཱ་འཆར་གཞི་ཚུ་གི་ ལོ་ལཱ་བསྐྱར་ཞིབ་འགོ་འབྲེན་འབབ་ནི།
 - ✦ ལྷན་ཚུམ་གཞུང་ཚོགས་- ཐབས་བྱས་ཅན་དང་ རྩིས་ཐོག་གི་བར་བཞུགས་མཛེད་ཐོག་ལས་ ལོ་ལཱ་འཆར་གཞི་ཚུ་གི་ ལག་ལེན་གྱི་ལྷོ་རྟོག་འབད་མི་ མངོན་མཐོའི་འདུས་ཚོགས་དང་
 - ✦ ལས་སྐྱོང་ཁག་གི་ སྤྱིང་བྱས་དང་འཆར་གཞི་སྤེལ་ཚུ་- ས་གནས་གཞུང་དང་ ལས་སྐྱོང་བྱ་དང་གཅིག་ཁར་འབྲེལ་བ་འབབ་ནི་ཚུ་བཅུས་ཏེ་ རང་སོའི་ལས་སྐྱོང་ལས་རིམ་ཚུ་ ལྷོ་རྟོག་འབད་ནི།
- ག) ཨིན་ཏེ་འབད་རུང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ གྲུབ་འབྲས་ཚུ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ ལྷོ་རྟོག་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་ ལས་སྐྱོང་གཅིག་ཡང་འཛིན་མ་འབད་ཅུག ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་བསྐྱར་སྦྱོང་འབད་མི་ དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་སྐྱོང་འཛིན་མ་འབད་མི་ལས་བརྟེན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ ལྷོ་རྟོག་འབད་མི་འདི་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གི་གནས་སྟངས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ ལྷན་ལུ་འབད་ནི་ནང་ གདོང་ལེན་ཅན་ཅིག་འོང་ནི་ཨིན་པས།
- ང) འདི་གི་ཐད་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱོང་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ ལྷོ་རྟོག་དང་ རྩིས་བྲན་ དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་མི་གི་ལས་སྐྱོང་ སོ་སོ་སྤྱི་དགོཔ་མེད་པའི་བརྟེན་འབད་ཡི། ལྷག་པར་དུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱོང་དཔལ་འཛོམས་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ བསྐྱར་སྦྱོང་འབད་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་ འགན་དབང་གསལ་ཏོག་ཏོག་གི་ཡང་བཀོད་དེ་མེད་ཟེང་བཤད་ཅི།
- ཅ) ལས་སྐྱོང་འགོ་འབྲེན་འབབ་སྤེལ་རུང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གི་མཐུན་སྦྱོང་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་ཐོག་ལུ་ཡོད་པ་དེས་བརྟེན་བཟོ་བྱི་དོན་ལུ་ ལས་སྐྱོང་ཚོགས་ཀྱི་ལས་སྐྱོང་ ལྷོ་རྟོག་འབད་མི་དང་ མཉམ་སྐབ་འབད་མི་ དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་སྐྱོང་སྤེལ་ག་ཅི་ཡང་མིན་འདུག།

ཆ གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་༡༢ པའི་འཆར་གཞི་དང་ ལས་རིམ་ཚུའི་ནང་ བརྟམ་སྟོན་འབད་མི་ རྒྱབ་རྟེན་གྱི་
གནས་སྟངས་སྤྱད་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ལས་སྡེ་ག་ར་གིས་ གནས་སྟངས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་འདི་ ‘བདག་སྐྱོང་’ ཡང་
ན་ ལས་སྡེ་འདི་ར་བཀོད་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་ ལས་སྡེ་ག་གི་ཡང་ གནས་སྟངས་ཀྱི་བདག་འཛིན་པ་ རྒྱལ་ཡོངས་རྩིས་
དཔྱད་བཀོད་འཛིན་འདི་ རྒྱབ་རྟེན་གནས་སྟངས་ཀྱི་འབྲེལ་གཏུག་སྡེ་ མ་བཀོད་པས། དུམ་བཟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་
ཡུལ་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་ ལྷན་ཁག་ཚུ་དང་ ལས་སྡེ་ག་གིས་ཡང་ དུམ་བཟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གི་གནས་སྟངས་
ག་དེ་སྡེ་ རྟོན་ཡོད་པ་ཨིན་ན་དང་ ལྷན་ཁུ་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་ནའི་སྐོར་ལས་ རྟོན་ཏེ་མིན་འདུག གཞན་ཡང་ དུམ་
བཟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ གནས་སྟངས་སོ་སོར་དབྱེ་སྟེ་ཡོད་མི་ཚུ་ ག་ཏེ་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་ཨིན་
ན་དང་ བཏོན་ནི་ཨིན་ན་ཚུ་ ག་ནི་ཡང་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་མིན་འདུག

ཇ འདི་ཁར་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་གནས་སྟངས་བཟུམ་སྟེལ་འབད་མི་གི་ནང་འཁོད་
འབྲེལ་མཐུན་མེད་མི་འདི་གིས་ བརྟམ་སྟོན་ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ མ་འགྲིགས་པ་དང་ ཡང་ན་ རྒྱབ་འགལ་གྱི་བརྟམ་སྟོན་ཚུ་
ལྷན་ཁུ་འབད་ནི་གི་ བསམ་འཆར་བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན། ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་སྤྱད་ཐོན་སྐྱེད་མ་འབྲུག་ཡོད་མི་འདི་
གིས་ རྫོག་གཏང་མེད་པ་དང་ རོར་འཁྲུལ་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ཚུ་འཐོན་ནི་ཨིན་མ་དང་ འདི་གིས་ བརྟམ་སྟོན་ཡོད་
པའི་ གོ་སྐབས་ཚུ་འབྱུང་ནི་གི་བྱ་རིམ་ནང་ གཞོན་ནི་ལྟེན་ལ་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

3.3.4 གོ་རྟོགས་སྟེལ་ནི།

༡ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ཚུ་འདི་ནང་ འཇུག་མི་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གིས་ གོ་སྐབས་གཞི་༢༠༣༠ འདི་ མི་དམངས་ལུ་གོ་
རྟོགས་སྟེལ་ནི་འགོ་བརྩམས་དགོས་འདི་ཡང་ གྲལ་གཏོགས་བྱ་རིམ་ཐབས་ཤེས་དག་པ་གཅིག་ཨིན་མ་དང་ དུམ་བཟན་
གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ཡང་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཡང་ན་ བརྟམ་སྟོན་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་གོང་འཕེལ་ཐབས་ཤེས་
ཡང་ན་ འཆར་གཞི་ ཡང་འབྲེལ་བཏང་ནི་གི་ གོ་སྐབས་གཅིག་ཨིན། ཁ་འཆམ་མཐུན་ནི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་བདག་
དབང་འཛིན་ནི་ དེ་ལས་ དུམ་བཟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་བརྩིས་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་གོང་འཕེལ་འཆར་གཞི་གི་
གོ་རྟོགས་སྟེལ་ནི་ འགྲུབ་འཐབ་ལུ་ བརྟམ་སྟོན་དང་ རྩོད་ཚབ་སྣམ་ལུ་སྤུལ་ནི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ གསལ་ཏེ་གཏོ་འོང་
དགོས་འདི་ ག་ཅི་དེ་གལ་ཆེས་ཨིན། འདི་མ་ཚད་ ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་༡༢ པ་བསྐྱིགས་ནི་གི་ལམ་སྟོན་གྱི་ ལས་འགུལ་
ཡིག་ཆ་ནང་ལུ་ རྩོད་ཚབ་སྣམ་ལུ་ཐབས་ལམ་གྱི་ཡིག་ཆ་དགོས་གསལ་ཏེ་གཏོ་སྟེ་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་དང་
འཁྲིལ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨ་ལཱའི་མ་དངུལ་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་
དེ་ བརྟམ་སྟོན་དང་ རྩོད་ཚབ་སྣམ་ལུ་ཐབས་ལམ་གཅིག་བཟོ་སྟེ་འདུག

༢ དུམ་བཟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ཐོག་ རྩོད་ཚབ་སྣམ་ལུ་དང་ གོ་རྟོགས་སྟེལ་ནི་གི་ལས་རིམ་དག་པ་ཅིག་ འགོ་
འབྲེན་འཐབ་ཏུག རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་༡༢ པ་གི་གོ་སྐབས་འཛོམས་སྐབས་
ལུ་ ལས་སྡེ་ལྟེ་བ་དང་ ས་གནས་གཞུང་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་དབང་འཛིན་ དེ་ལས་ རྫོང་གི་ལས་སྡེ་དང་ ཉེན་ཅན་
གྱི་སྡེ་ཚན་ཚུ་ལུ་ དུམ་བཟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་སྐོར་ལས་ གོ་རྟོགས་ཁ་གསལ་རྒྱབ་ཏུག འདི་ལྟར་ མི་སྡེ་ལས་
ཚོགས་དབང་འཛིན་ལུ་གཅིག་གིས་ གཞན་མི་མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ཚུ་ལུ་ དུམ་བཟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ གོ་
རྟོགས་ལས་རིམ་ཚུ་ གསལ་བཏོད་འབད་ཏུག

༣ ཨིན་རུང་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ཚུ་ལྟར་ དུམ་བཟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བྱ་རིམ་ཡོངས་ནང་ ཁེ་
ལྷོད་ཡོད་མི་ཚུ་དང་མཉམ་ བརྟམ་སྟོན་སྤྱི་ཚོགས་དང་ རྩོད་ཚབ་སྟེ་དགོས་ཨིན་མས། རྫོང་གི་ལས་སྡེ་དང་ མི་སྡེ་ལས་

ཚོགས་དབང་འཛིན་ཚུ་མཉམ་ ཅི་བ་ཅིས་ལན་འབད་མི་ནང་ལུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་ ཡུན་
བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ གཞུང་འབྲེལ་གོ་རྟོགས་བརྗོད་གཞི་ཡང་མ་ཐོབ་ཡོད་པ་སྟེ་ ཤེས་ཅི།
ང ལྷན་ཕུལ་དང་ གོས་བསྐྱར་ཚུ་མ་བརྩིས་བར་ ལྷང་འཕྱིན་ཉན་སྟོན་མ་རེ་འོ་དང་ ལྷང་མཐོང་ དེ་ལས་ གསར་ཤོག་
དེབ་ཚུང་དང་ གཞན་མི་ཚུ་ ལག་ལེན་མ་འབབ་པས། ལྷུ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིན་དཔལ་འཛོམས་གིས་ བརྗོད་གསར་
བཏོད་འགོ་འཁྲིད་འབད་ནི་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ རོས་འཛིན་མ་འབད་བར་ཡོད་མི་འདི་གིས་ འདི་བཟུམ་འབད་ནི་ནང་ རོས་
འབབ་མེད་པ་སྟེ་མཐོང་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

ལྷ་རྟོག་དང་ རྗེས་བྲན་ དེ་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ་ནང་ ལམས་ཚལ་ལམ་ལེན་ཚུ།

- སྐྱེས་རྒྱུ་བཅུ་ལྔ་ལྷ་རྟོག་ལུ་ རྒྱུ་སྐྱོར་འབད་བའི་ རྒྱུ་ཡོངས་བཅུ་ལྔ་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པ། དཔུང་ ཞིབ་ཨུ་ནི་འདི་ལམ་ལེན་འཐབ་སྟེ་ སྐྱེས་རྒྱུ་ཁབ་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ གཞི་ བཅུགས་ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་དོན་ལུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བཅུ་ལྔ་ཚུ་ གདམ་ཁ་མ་རྒྱབ་པའི་ཉེ་མ་ གཞུང་འབྲེལ་ གནས་སྤྱད་བཀའ་སྲུང་འབད་མི་ཚུ་དང་མཉམ་ གྲོས་འཛུགས་གཅིག་ཚོགས་དོ་ཡོད་པ་དང་ བཅུ་ལྔ་འཐབ་ རོས་པར་མཁོ་ཆེ་ས་ལུ་ གྲོས་འཆར་བཀོད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

རྒྱུ་རྟོག་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྐྱེས་རྒྱུ། ཕྱིས་ཞིབ་ཡོངས་བྱབ་གྱི་ཡིག་ཚང་། ཀེ་ན་ཏཱ།

- ཨི་ཇིབཌ - རྒྱུ་ཡོངས་གནས་སྤྱད་ལས་སྟེ་ སི་ཨེ་པི་ཨེམ་ཨེ་ཨེས (CAPMAS) གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་ འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་འབྲེལ་མཐུན་ལས་ཚན་གཅིག་ ཨི་ཇིབཌ་གི་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཡར་ དལའི་གནས་སྤངས་ལྷ་རྟོག་འབད་འཐབ་ལུ་ རྒྱུ་ཡོངས་བཅུ་ལྔ་ལཱི་བཀོད་ ལྷ་བས་དོན་མཐུན་པར་བཟོ་ནི་ དང་ སྐྱེགས་བཀོད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་ལུག

རྒྱུ་རྟོག་ ཡུ་ཨེན་ཇི་སི། (UNDC)

- སུ་ཕྱིཌ་ཇར་ལེནཌ - ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ལྷ་རྟོག་ལམ་ལུགས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ ལས་གཞི་བཅུགས་ཡོད་པའི་ ཨེམ་ཨོ་ཨེན་ཨི་གི་ (MONET) ཟེར་མི་འདི་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཡར་དལའི་ གནས་སྤངས་བལྟ་ནི་དོན་ལུ་ལམ་ལེན་འཐབ་ནི་ཨིན་མས། འདི་གིས་ སྤྱིར་བཏང་བརྟག་ཞིབ་འདི་གིས་ རྒྱུ་ ཡོངས་དམིགས་གཏང་ཚུ་ རྒྱུ་སྤྱི་དམིགས་གཏང་དང་ ག་དེ་སྟེ་གོ་རིམ་སྐྱིག་འབད་ནི་དང་ ལྷ་པར་ག་ཉེ་ལུ་ ཡོད་པ་ཨིན་ན་ རོས་འཛིན་འབད་ནི་ཨིན་མས། འདི་གིས་འབད་ སུ་ཕྱིཌ་ཇར་ལེནཌ་སྤྱི་གཞུང་གནས་སྤྱད་ ཡིག་ཚང་གིས་ ཨེམ་ཨོ་ཨེན་ཨི་གི་ (MONET) ལུ་ ལྷ་བས་འབད་འཐབ་ལུ་ རྒྱུ་ཡོངས་བཅུ་ལྔ་ ལ་སྐྱོང་རོས་འཛིན་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

རྒྱུ་རྟོག་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྐྱེས་རྒྱུ། ཕྱིས་ཞིབ་ཡོངས་བྱབ་གྱི་ཡིག་ཚང་། ཀེ་ན་ཏཱ།

- ཀེ་ན་ཏཱ་- སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤-༢༠༡༩ ལས་འགོ་བཅུགས་ ལོ་ ༡༣ གི་དོན་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་ ལས་ཚན་གཞི་བཅུགས་ཡོད་པ་དང་ ཀེ་ན་ཏཱ་གནས་སྤྱད་གྱི་ ལྷ་རྟོག་དང་སྐྱེན་ལུ་འཕེལ་བྱེད་མ་དངུལ་གྱི་དོན་ ལུ་ ཡུ་ཨེས་ཾལར་ ༥༩.༤ བྱིན་གྱི་ གྲོས་འཆར་བཀོད་ཡོད་པ་ཨིན་མས།

རྒྱུ་རྟོག་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྐྱེས་རྒྱུ། ཕྱིས་ཞིབ་ཡོངས་བྱབ་གྱི་ཡིག་ཚང་། ཀེ་ན་ཏཱ།

གྱི་གནས་སྤངས་ཚུན་གྱི་སློལ་ས་སློག་བཅོས་འབད་དགོ་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་དམིགས་གཏང་ཚུ་ཨིན། རྒྱལ་ཁབ་ཅེ་ཅེ་བཞིན་དུ་
གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དམིགས་གཏང་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ་རིམ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ དབྱེ་བ་བྱེ་དགོ་པའི་ན། ཡུན་བརྟན་གོང་
འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ བདག་དབང་བཟུང་ཚུགས་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་ཞིའི་དོན་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྐབས་ཐོབ་དང་
བསྐྱེད་ སློག་བཅོས་འབད་དགོ་པ་དེ་ཁག་ཆེ་ཉེ་ག་ཉེ་ཅིག་ཨིན། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཐེངས་¹⁰ པའི་གོ་སྐོར་ཚོད་ནང་ འབྲུག་
མི་ཅེ་ཅེ་བཞིན་དུ་གིས་ སྤྱི་ལོ་²⁰³⁰ གི་གོ་སྐོར་གཞི་ཚུ་བདག་དབང་བཟུང་སྟེ་བསྐྱེད་སྤོང་འབད་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་
གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ན།

འདི་ལས་བརྟེན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་མཐར་འབྲེལ་ཅན་སྟེ་བསྐྱེད་སྤོང་འབད་ཐབས་ལུ་ བློ་སྦྱོར་
འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤུལ་ཞིའི་དོན་ལས་ གཞུང་གིས་སྤྱི་བྱས་ལམ་སྟོན་ཚུ་ཁ་གསལ་སྟེ་བཟོ་སྟེ་གནང་དགོ་པའི་འདུག་ སྤྱི་
བྱས་ཀྱི་གཞི་བཀོད་གསལ་བཟོ་དང་འབྲེལ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྐབས་ཐོབ་དང་ འབྲེལ་མཐུན་དེས་བརྟན་བཟོ་ཞིའི་དོན་ལས་
གཞུང་གིས་གཤམ་གསལ་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཚུ་འགོ་བཙུགས་འབད་དགོ་པའི་འདུག

- 1) དམིགས་ཡུལ་ཅེ་ཅེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་སྤོང་འབད་ཐབས་ལུ་ འགན་ཁག་འབྲི་བའི་ལས་སྟེ་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་
ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ ཐབས་བྱས་ཀྱི་སློལ་ས་ ལམ་སྟོན་འབད་དེ་བསྐྱེད་སྤོང་འབད་ཞིའི་དོན་
ལས་ མཐུན་ཚུགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་/ལམ་སྟོན་སའ་བྲ་བཟུམ་སྟེ་ དང་ལེན་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོ་པའི་འདུག
- 2) གཞུང་སྡེའི་བློ་སྦྱོར་ ཡང་ན་ ཐབས་ལམ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་བཟོ་དགོ་པའི་འདུག དེ་ཡང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་
དམིགས་ཡུལ་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ཤེས་ཚུ་གེ་ར་ འགོ་འཁྲིད་འབད་དེ་བསྐྱེད་སྤོང་འབད་ཐབས་ལུ་ དམིགས་
བསལ་དུ་ སྤྱི་འཆར་སྟེ་ཚན་དེ་ རྩོགས་སྤུལ་ཡོད་པའི་འགན་འཛིན་པ་ཚུ་བཙུགས་ཐོག་ལས་སྤྱི་བྱས་བཟོ་དགོ་པའི་
འདུག
- 3) ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ཡོངས་ཚོགས་ཀྱི་སློལ་ས་ འགོ་འཁྲིད་འབབ་ཞི་དང་མཉམ་སྦྲེལ་འབད་ཞི་
དེ་ལས་སྤུལ་ཞུ་འབད་ཞིའི་དོན་ལས་ ཁེ་སྤོང་ཡོད་མི་/འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་ གཤམ་དུ་གཏོགས་ཞིའི་ཐབས་བྱས་
བཅུམ་དགོ་པའི་འདུག འདི་བཟུམ་མའི་ཐབས་བྱས་ལས་བརྟེན་ ཁེ་སྤོང་ཡོད་མི་/འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ གེ་ར་ལུ་ཡུན་
བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ བསྐྱེད་སྤོང་འབད་ཞིའི་ལཱ་དང་འགན་ཁུར་ཚུ་གསལ་ཉེ་ག་ཉེ་སྟེ་བཟོ་ཚུགས་ཞི་
ཨིན། དང་
- 4) རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དངོས་གནས་ཀྱི་གནས་སྤངས་བཟུ་འཛིན་འབད་དེ་ ཁེ་སྤོང་ཡོད་མི་/འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་ཚུ་
དང་ གོ་སྐོར་སྟོན་འབད་ཐོག་ལས་ བརྟན་གཞི་བཟོ་ཞིའི་ཐབས་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་
གཙོ་རིམ་སློག་དགོ་པའི་འདུག

**5.2 རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ ལོ་ལྗའི་
འཆར་གཞི་ཚུ་དང་ སྤྱི་བྱས་ དེ་ལས་ ཐབས་བྱས་ཚུ་ནང་ གཅིག་སྤྱིལ་བཟོ་དགོ་པ།**

ལོ་ལྗའི་འཆར་གཞི་¹⁹ པ་དེ་ ད་ལྟོ་ བསྐྱིགས་བཀོད་འབད་བའི་བསྐྱེད་ཡོད་པ་དང་ ཐག་གཅད་མ་བཟོ་བར་ཡོད་པའི་ན།
འདི་འབད་མ་ལས་ ལོ་ལྗའི་འཆར་གཞི་¹⁹ པ་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྤུལ་ཞུ་འབྲས་གཙོ་ཅན་དང་ ལས་སྡེའི་སྤུལ་ཞུ་འབྲས་གཙོ་
ཅན་ དེ་ལས་ ས་གནས་གཞུང་གི་སྤུལ་ཞུ་འབྲས་གཙོ་ཅན་གྱི་གནས་རིམ་ཚུ་གེ་རའི་ནང་གཞུང་འབྲེལ་དུ་ ཐག་གཅད་མ་
འགྲོམ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ ལོ་ལྗའི་
འཆར་གཞི་¹⁹ པའི་ནང་ རྒྱལ་ཤིང་རྒྱས་པ་སྟེ་གཅིག་སྤྱིལ་འབད་ཞིའི་ལས་སྤོང་ཅིག་འགོ་འཁྲིད་འབབ་དགོ་པའི་འདུག འདི་

དང་འབྲེལ་ གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་ལས་སྡུག་འདི་ལས་ ལྷན་པར་དང་གཙོ་རིམ་ཚུ་ངོས་བཟུང་འབད་ཐོག་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དམིགས་གཏང་ཚུ་རྒྱལ་ཡོངས་གྱི་གནས་སྟངས་(གནས་རིམ་གོ་རེ་ནང་) ལང་གཅིག་སྒྲིལ་བཟོ་དགོཔ་ཨིན། འདི་གིས་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལྷན་ཁག་དང་ ལས་སྡེ་ དེ་ལས་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་གིས་ དམིགས་གཏང་ཚུ་དང་ འགོ་བཙུགས་མཚམས་གྱི་གནས་སྟངས་ དེ་ལས་ བརྟན་ཚུ་གསལ་མི་རི་སྡེ་སྟོན་མ་སྟོན་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོཔ་འདུག ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གོ་རེ་ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་¹⁹ པའི་ནང་ བསྟར་སྦྱོང་འབད་ནི་ལུ་ ལཱ་ཁག་འོང་སྲིད་ནི་ཨིནམ་ལས་ མ་འོང་རིམ་བྱུང་གི་འཆར་གཞི་ཚུ་ནང་མཉམ་སྲེབ་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ གཙོ་རིམ་དང་ཐབས་བྱས་ཚུ་བརྟན་དགོཔ་འདུག གཞུང་མིན་ལས་ཚོགས་དང་ གཞན་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་བསྟར་སྦྱོང་འབད་ཚུགས་པའི་ལས་སྣ་ཚུ་ ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ རྩས་ཐོག་ལུ་བསྟར་སྦྱོང་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ སྦྱོང་དགོཔ་འདུག

5.3 གཞུང་གིས་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུའི་བརྟན་ཞིབ་འབད་དགོཔ།

ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་འཆར་གཞི་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་གྱི་གནས་སྟངས་ནང་ ཐོན་སྐྱེད་ལངས་སྡེ་མེད་པ་ལས་ དེ་འབད་རང་གཅིག་སྒྲིལ་འབད་བ་ཅིན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ མཐར་འཁྲུལ་ཅན་སྡེ་བསྟར་སྦྱོང་འབད་ཚུགས་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་མི་ཚུགས། ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ བསྟར་སྦྱོང་འབད་ནིའི་ཐབས་ལམ་གྱི་དོན་ལས་ དཔུལ་འབྲེལ་དང་ མི་སྟོབས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་གཉིས་ཆ་རང་འབྲེལ་མཉམ་པའི་སློབ་ལས་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན། དེ་འབད་མ་ལས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ བསྟར་སྦྱོང་འབད་ཐབས་ལུ་ གཞུང་གིས་མ་དཔུལ་དང་མི་སྟོབས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ཉན་ཉན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ ཐོན་སྐྱེད་དགོས་མཁོའི་བརྟན་ཞིབ་ཅིག་འགོ་འབྲེན་འབད་དགོཔ་འདུག འདི་གིས་མ་ཚད་ གཞུང་གིས་དགོས་མཁོའི་དཔུལ་འབྲེལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་དང་ རྩོམ་གྲུབ་གོང་འཕེལ་གྱི་ཐབས་ལུ་ཚུ་འཛོམས་སྐྱབ་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་གོང་འཕེལ་གྱི་ཚོང་རོགས་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་གྲོས་བསྟར་འབད་ནིའི་གོ་སྐབས་བཟོ་དགོཔ་ཨིན།

5.4 རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུའི་ལག་ལེན་གྱི་མདུན་སྦྱོང་ཚུ་ལུ་ལྷ་རྟོག་དང་ རྩས་བྱུང་ དེ་ལས་བསྟར་ཞིབ་འབད་ནིའི་ལམ་ལུགས་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ།

རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུའི་ལག་ལེན་གྱི་མདུན་སྦྱོང་ཚུ་ལུ་ ལྷ་རྟོག་དང་ རྩས་བྱུང་ དེ་ལས་ བསྟར་ཞིབ་འབད་ནིའི་ལམ་ལུགས་སྤྱིར་སྤྱོད་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་འདུག དམིགས་བསལ་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ མདུན་སྦྱོང་ཚུ་རྩས་མཐུན་ཡོད་པ་དང་ རྩས་ཐོག་ལུ་སྐྱབ་ཚུགས་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་ནི་གི་དོན་ལས་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་ཚུའི་རིམ་ལུགས་ (ལོ་བསྟར་ལས་འབྲེལ་ཚིངས་ཡིག་(APA) དང་ གཞུང་གི་ལས་འབྲེལ་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་(GPMS)) བཟུམ་སྡེ་ བསྟར་ཞིབ་དང་ ལྷ་རྟོག་གི་ལག་ཆས་དང་རིམ་ལུགས་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་འདུག

5.5 ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་བདག་དབང་འཛིན་ནིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ཐབས་ལམ་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ།

ད་ལྟོ་ཚུན་ཚོད་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུའི་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་བའི་ལཱ་འགན་དང་ལས་སྡེའི་ཐབས་ལམ་སྟོན་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་བརྟན་བ་ཅིན་ གནས་སྟངས་ཚུའི་བདག་དབང་དེ་ ལྟེ་བའི་དབང་འཛིན་ཅིག་ཨིན་མི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚུམ་དཔུང་

བཀོད་འཛིན་གྱིས་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ཕྱིས་ལེན་འབད་དགོཔ་འདུག། འདི་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་གི་དོན་ལས་གཞུང་གིས་
ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུའི་གནས་སྤྱད་ཚུ་བསྟུ་ནི་དང་བཟོ་ནི་དེ་ལས་སྟོན་ནིའི་དབང་ཆ་ཚུ་རྒྱལ་
ཡོངས་ཕྱིས་དབྱུད་བཀོད་འཛིན་ལུ་ཡོད་པའི་བཀའ་རྒྱ་ཅིག་གནང་དགོཔ་འདུག།